

SERV Werkprogramma 2018

Brussel, 17 januari 2018

Goedkeuring Raad: 17 januari 2018

Contactpersoon: Peter Van Humbeeck - pvhumbeeck@serv.be - 02 209 01 01
Katrijn Vanderweyden – kvanderweyden@serv.be – 02 209 01 46

Inhoud

Inhoud	2
Thematische samenvatting	5
Inhoudelijke speerpunten	8
Inleiding	12
Deel 1: Overleg- en adviesfunctie	13
1 Algemene en horizontale werking	13
1.1 Eigen initiatieven	13
1.2 Adviesvragen	16
1.3 Opvolging dossiers en thema's	17
1.4 VESOC-overleg	17
2 Arbeidsmarkt	17
2.1 Eigen initiatieven	18
2.2 Adviesvragen	19
2.3 Opvolging dossiers en thema's	19
2.4 VESOC-overleg	20
3 Onderwijs	20
3.1 Eigen initiatieven	21
3.2 Adviesvragen	22
3.3 Opvolging andere dossiers en thema's	22
3.4 VESOC-overleg	22
4 Sociale bescherming	22
4.1 Eigen initiatieven	23
4.2 Adviesvragen	23
4.3 Opvolging dossiers en thema's	24
4.4 VESOC-overleg ea	24
5 Economie en innovatie	24
5.1 Eigen initiatieven	25
5.2 Adviesvragen	26
5.3 VESOC-overleg ea	26
6 Energie	26
6.1 Eigen initiatieven	27

6.2	Adviesvragen.....	27
6.3	Opvolging dossiers en thema's.....	28
6.4	VESOC-overleg ea.....	28
7	Omgevingsbeleid.....	29
7.1	Eigen initiatieven.....	29
7.2	Adviesvragen.....	29
7.1	Opvolging dossiers en thema's.....	30
8	Begroting en fiscaliteit.....	30
8.1	Eigen initiatieven.....	30
8.2	Adviesvragen.....	31
8.3	VESOC-overleg.....	31
9	Internationaal.....	32
Deel 2: Stichting Innovatie & Arbeid.....		34
•	Onderzoek m.b.t. de arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen en organisaties.....	34
•	Onderzoek naar werkbaar werk en langere loopbanen.....	35
•	Onderzoek m.b.t. ondernemerschap, economie en innovatiebeleid.....	36
•	Valorisatie-activiteiten.....	39
Deel 3: Autonome commissies.....		44
1.	Commissie Diversiteit.....	44
2.	Commissie Sociale Economie.....	46
3.	Adviescommissie Economische migratie.....	48
Bijlage: Taken en opdrachten van de SERV.....		49

Thematische samenvatting

Dit SERV-werkprogramma 2018 biedt inzicht in de projecten en activiteiten die de SERV in 2018 op het vlak van het sociaal overleg, in zijn functies als strategische adviesraad (SAR), de advisering over het begrotingsbeleid en in het kader van de Stichting Innovatie & Arbeid wil verrichten. Om de link te verduidelijken met de Commissie Diversiteit, de Commissie Sociale Economie en de Adviescommissie Economische migratie, is ook de planning van deze Commissies opgenomen.

Dit werkprogramma 2018 kan wanneer nodig worden aangepast. Er kunnen onderwerpen worden toegevoegd of van het werkprogramma worden geschrapt wanneer zich nieuwe ontwikkelingen voordoen of wanneer de SERV niet voorziene adviesaanvragen ontvangt. De SERV treedt hierover bovendien in dialoog met de Vlaamse regering en het Vlaams parlement om de afstemming met en impact op de beleidsagenda te maximaliseren.

Overleg- en adviesfunctie

Dit werkprogramma bevat enkele grote, **horizontale dossiers** waarop de SERV in 2018 verder wil inzetten. In eerste instantie gaat het om de opmaak van een digitale beleidsagenda voor Vlaanderen. Met dit lopende eigen project wil de SERV een visie, een integrale agenda en concrete beleidsaanbevelingen formuleren rond de kansen en uitdagingen van de digitalisering en robotisering voor Vlaanderen. Een tweede soortgelijk project beoogt hetzelfde rond het thema circulaire economie. Gekoppeld aan het dossier digitalisering, zal de SERV de thematiek van slimme steden verder verkennen en trekt de SERV het internationaal ESF project 'sociale partners in digitale versnelling'. Hiermee willen de Vlaamse sociale partners leren hoe hun buitenlandse collega's de uitdagingen van de digitalisering aanpakken via sociaal overleg (bipartite en tripartite). Andere belangrijke horizontale beleidsdossiers worden het Vlaams bestuursdecreet en de concretisering van de SERV-platformtekst 2030 en de visie 2050 van de Vlaamse regering in een Vlaams doelstellingenkader 2030 als vertaling van de Sustainable Development Goals (SDG's).

Binnen het thema **arbeidsmarkt** krijgt het tripartite overleg over het actieplan werkbaar werk in 2018 vorm en gebeurt de concrete uitrol ervan, met o.a. de uitwerking van een werkbaarheidsfonds en een werkbaarheidsscan. Een gezamenlijke werkgroep van sociale partners, regering en administratie zal de uitrol van het akkoord van het Akkoord Hervorming opleidingsincentives voor werknemers verder sturen. De SERV zal in 2018 tevens meewerken aan de OECD skills strategy review voor Vlaanderen. Daarnaast verwacht de SERV in 2018 diverse adviesvragen van de Vlaamse regering over werk, sociale economie en vorming en opleiding en worden diverse dossiers die kaderen in o.a. het Banenpact verder van nabij opgevolgd.

Op het vlak van **onderwijs** focust de SERV in 2018 op drie thema's. Naast de opvolging van de genomen beslissingen rond werkplekieren zal de SERV inzoomen op o.a. de kansen van duaal leren voor het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs. Een tweede thema is de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt waarbinnen diverse subthema's aan bod komen zoals de relatie tussen de beroepskwalificaties en opleidingscurricula en de invulling van de eindtermen. Een derde thema is sterke leerlijnen met o.a. het tegengaan van ongekwalficeerde uitstroom en de erkenning van verworven competenties.

Voor **sociale bescherming** zal de SERV zich toeleggen op de advisering over de buitenschoolse kinderopvang en de objectivering van de begrotingscijfers en projecties voor WVG. De SERV zal tevens het werkveld en een aantal experts samenbrengen rond vermaatschappelijking van de zorg en een dag rond armoede organiseren.

Inzake **economie en innovatie** zal de SERV werken rond de begrotingsmiddelen O&O, living labs en het clusterbeleid. In de tweede jaarhelft zal de SERV het economisch en innovatiebeleid van de afgelopen vijf jaar evalueren als voorbereiding op een advies met prioriteiten voor de volgende legislatuur.

Ook op het vlak van **energie** plant de SERV een nieuw strategisch advies met inhoudelijke en bestuurlijk-procesmatige aanbevelingen voor het energiebeleid in de volgende legislatuur. De SERV zal in 2018 ook meewerken aan de concretisering van de Vlaamse Energievisie en het lopende eigen initiatief 'bedrijvig klimaatbeleid' afronden. Wat adviesvragen betreft zal de SERV vooral aandacht besteden aan dossiers die verband houden met flexibiliteit, energiekosten en sociale aspecten.

Voor **omgevingsbeleid** staan, naast het eigen initiatief rond circulaire economie, voornamelijk adviesvragen inzake ruimte en leefmilieu op de agenda.

Voor **begroting en fiscaliteit** zijn zoals in voorgaande jaren de belangrijkste initiatieven het SERV-advies over de begroting 2019 (begin juli 2018) en het Evaluatierapport daarover (begin januari 2019). De SERV zal in de loop van 2018 beslissen over de haalbaarheid om dit Evaluatierapport uit te breiden met een evaluatie van het begrotingsbeleid in de volledige periode 2015-2019. De SERV zal tevens onderzoeken of stap voor stap een gemeenschappelijke visie onder Vlaamse sociale partners over de evaluatie van fiscale dossiers kan worden opgebouwd.

Stichting Innovatie & Arbeid

Binnen de cluster '**Arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen en organisaties**' organiseert de Stichting Innovatie & Arbeid in 2018 de zevende editie van de IOA-enquête ('enquête ondernemingen en organisaties') en staat een onderzoek rond 'circulaire economie, jobs en competenties' op de agenda.

Binnen de cluster '**Werkbaar werk en langere loopbanen**' zullen in 2018 nog diverse rapporten en valorisaties gebeuren op basis van de werkbaarheidsmeting 2016 en wordt de werkbaarheidsmeting 2019 voorbereid. Verder zullen verschillende onderzoeken en acties van het Actieplan Werkbaar werk worden uitgevoerd waaronder een onderzoek naar de impact van en goede praktijken inzake connectiviteit op de werkvloer.

Binnen de cluster '**Onderzoek m.b.t. ondernemerschap, economie en innovatiebeleid**' gaat het om een vijftal onderzoeken die worden afgerond of opgestart: een valorisatieproject duurzaam bouwen in Zorg en Welzijn, een onderzoek naar 'kleine reuzen' in Vlaanderen, een onderzoek rond zelfstandig ondernemerschap voor personen met een arbeidshandicap, een onderzoek rond digitalisering in bedrijven en een onderzoek naar werkstress bij zelfstandige ondernemers in de horeca.

Tot slot zal de stichting in 2018 verdere **valorisatie-inspanningen** doen om in het kader van de engagementen in het Actieplan Werkbaar de informatie over werkbaar werk maximaal te ontsluiten via o.a. een digitaal platform, een 'train the trainer' programma en een communicatiecampagne rond duurzame inzetbaarheid.

Autonome Commissies

De **Commissie Diversiteit** behandelt de evenredige vertegenwoordiging van kansengroepen in het sociaal-economische leven. Geplande adviezen op eigen initiatief in 2018 gaan o.a. over laaggeschoolde vrouwen met een migratieachtergrond op de Vlaamse arbeidsmarkt en de actielijst personen met een migratieachtergrond, en over ondernemerschap en werkbaar werk bij personen met een arbeidshandicap.

Op de overlegagenda van de **Commissie Sociale Economie** staan o.a. de eigen toekomstvisie, het collectief en individueel maatwerk, de werk- en zorgtrajecten, de lokale Diensteneconomie, de plaats van sociale economie in het 'arbeidscontinuüm' en coöperatieve ontwikkeling in Vlaanderen.

Het overleg en de advisering over het thema economische migratie gebeurt sinds september 2017 niet langer door de SERV maar door de **Adviescommissie Economische migratie**. Op de agenda in 2018 staat de advisering over diverse ontwerp regelgeving inzake economische migratie.

Inhoudelijke speerpunten

Naast de voorgaande thematische samenvatting wordt het SERV-werkprogramma hieronder op een andere manier samengevat aan de hand van enkele inhoudelijke speerpunten. Hiermee worden een aantal dwarsverbanden duidelijker zichtbaar.

Adviesvragen

2018 is het laatste volle jaar van de legislatuur 2014-2019. Dat betekent traditioneel dat er nog belangrijke **adviesvragen** te verwachten zijn over voorontwerpen van decreet en ontwerp uitvoeringsbesluiten. Op basis van de beleidsbrieven en contacten met de diverse ministeriële kabinetten werd daarvan een voorlopige inventaris gemaakt. Het gaat om 63 adviesvragen, als volgt verdeeld over de diverse thema's:

➤ Algemeen overheidsbeleid/Bestuurlijk beleid	4
➤ Arbeidsmarkt (incl. commissie economische migratie)	14
➤ Onderwijs	8
➤ Sociale bescherming	8
➤ Economie	5
➤ Energie	12
➤ Omgeving	6
➤ Begroting en fiscaliteit	2
➤ Internationaal	4

Uitrol actieplan werkbaar werk

1. In 2018 krijgt het **tripartite overleg** over het actieplan werkbaar werk in 2018 vorm.

2. Tegelijk gebeurt de concrete uitrol ervan. Dat omvat o.a.

- De uitwerking van een werkbaarheidsfonds en werkbaarheidsscan;
- Overleg en kennisdeling met de externe preventiediensten;
- Uitwerking van een communicatiecampagne rond duurzame inzetbaarheid;
- Uitwerking van het train-the-trainer-programma rond werkbaar werk en innovatieve arbeidsorganisatie;
- Ontsluiting van informatie over werkbaar werk via o.a. een digitaal platform;
- Onderzoek naar werkstress bij zelfstandige ondernemers in de horeca;
- Onderzoek naar impact van en goede praktijken inzake digitale connectiviteit op de werkvloer;
- Voorbereiding van de werkbaarheidsmonitor (meting in 2019).

3. De **Commissie Diversiteit** heeft een advies gepland over ondernemerschap en werkbaar werk bij personen met een arbeidshandicap.

Uitrol akkoord vorming en opleiding / onderwijs

1. Op 11 juli 2017 bereikten de Vlaamse Regering en de Vlaamse sociale partners een **VESOC-akkoord** over de hervorming van de opleidingsincentives voor werknemers. Het werd in 2017 in een gezamenlijke werkgroep met het beleid, de sociale partners en de administraties verder geoperationaliseerd. In 2018 zal deze gezamenlijke werkgroep de verdere uitrol sturen.

2. Er worden in dat kader **adviesvragen** verwacht over

- Decreet en BVR inzake Vlaams Opleidingsverlof (VOV) en sociale promotie
- BVR's wijzigingsbesluit Vlaams Opleidingskrediet en Opleidingscheques.

3. De SERV zal in 2018 tevens meewerken aan de **OECD skills strategy review** voor Vlaanderen. Een skills strategy assessment zou van start gaan begin 2018 en uitmonden in een diagnostisch rapport begin 2019. De thematiek en doelstellingen daarvan sluiten nauw aan bij het akkoord van 11 juli 2017 en bij de lopende werkzaamheden van de SERV rond 'digitalisering'.

4. Op het vlak van **onderwijs** focust de SERV in 2018 op drie thema's.

- Werkplekleren;
- Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt;
- Sterke leerlijnen.

Operationalisering banenpact

De sociale partners volgen de verdere **operationalisering van arbeidsmarktthema's** op in het kader van het Banenpact en het Akkoord zesde Staatshervorming (vnl. binnen de VDAB). Het gaat o.a. om dossiers zoals tijdelijke werkervaring, wijk-werken, activering van het zoekgedrag, controle op de beschikbaarheid en vrijstellingenbeleid, loopbaanbegeleiding, enz.

Economie en arbeidsmarkt van de toekomst

1. In het SERV-project 'economie en de arbeidsmarkt van de toekomst' wordt het thema '**digitalisering en robotisering**' verder uitgediept. De SERV werkt aan een **advies/akkoord** met een visie, een integrale agenda en concrete beleidsaanbevelingen en eigen engagementen van de sociale partners rond de kansen en uitdagingen van de digitalisering en robotisering voor Vlaanderen.

2. In de aanloop naar het advies/akkoord organiseert de SERV op 18 januari 2018 een (besloten) **event samen met parlement** over 'de toekomst van werk in een digitale economie'.

3. In uitvoering/opvolging van het advies/akkoord zullen in de rest van 2018 een aantal **andere initiatieven rond digitalisering** op de agenda komen. Voor een deel moet dat nog worden beslist, voor een deel zijn die al opgenomen in werkprogramma 2018.

Concreet zal de SERV in 2018:

- het internationaal ESF project 'sociale partners in digitale versnelling' trekken. Hiermee willen de Vlaamse sociale partners leren hoe hun buitenlandse collega's de uitdagingen van de digitalisering aanpakken via sociaal overleg (bipartite en tripartite);
- meewerken aan de OECD skills strategy review voor Vlaanderen;
- onderzoek voeren naar living labs en open innovatie ecosystemen;
- de thematiek van slimme steden verder verkennen;
- aanbevelingen uitwerken over het beheer en de regulering van (energie)-data en de marktrollen in een digitaliserende energiesector;
- een SERV-academie/discussie organiseren over blockchain-toepassingen.

De Stichting Innovatie & Arbeid zal in 2018:

- in de zevende editie van de IOA-enquête ook digitalisering en enkele aspecten van de innovatieve arbeidsorganisatie meenemen;
- een onderzoek uitvoeren naar de impact van en goede praktijken inzake connectiviteit op de werkvloer (cf. werkbaar werk);
- een onderzoek uitvoeren rond digitalisering in bedrijven (en de vraag hoe de overheid de digitalisering in bedrijven en vooral bij KMO's nog beter kan ondersteunen).

4. Voor het thema **circulaire economie** loopt een soortgelijk traject als voor digitalisering. Ook hier is de betrachting om te komen tot een advies/akkoord met een visie, beleidsaanbevelingen en eigen engagementen van de sociale partners rond de kansen en uitdagingen van de transitie naar een circulaire economie voor Vlaanderen.

5. Ook hier zullen sommige zaken in **uitvoering/opvolging** van dat advies/akkoord in de rest van 2018 op de agenda komen. De Stichting Innovatie & Arbeid zal in 2018 alvast een onderzoek opstarten rond jobs en verwachte competenties voor de circulaire economie.

Vorbereiding nieuwe legislatuur

Het werkprogramma 2018 bevat op een aantal terreinen de ambitie om diepgaander evaluatiewerk te doen gericht op aanbevelingen voor de volgende legislatuur. Concreet is in het werkprogramma 2018 voorzien dat de SERV in 2018:

- een advies/akkoord uitbrengt over **digitalisering en robotisering**. De visie en beleidsaanbevelingen zijn (ook) bedoeld als belangrijke insteek voor de beleidsagenda in de volgende legislatuur op het vlak van competenties, arbeidsmarkt, sociaal beleid, economie, innovatie, infrastructuurbeleid, werking overheid, ...;
- een advies/akkoord uitbrengt over **circulaire economie**. Idem;
- de discussie voert met de Vlaamse regering en andere stakeholders over een **Vlaams doelstellingenkader 2030**;
- het **economisch en innovatiebeleid** van de afgelopen vijf jaar zal evalueren als voorbereiding op een advies met prioriteiten voor de volgende legislatuur;
- een nieuw strategisch advies zal maken met inhoudelijke en bestuurlijk-procesmatige aanbevelingen voor het **energiebeleid** in de volgende legislatuur;
- het evaluatierapport over de **begroting** 2019 eventueel zal uitbreiden met een evaluatie van het begrotingsbeleid in de volledige periode 2015-2019.

Beter bestuur/betere regelgeving

De SERV heeft een lange traditie in vernieuwende adviezen en initiatieven voor de verbetering van de **kwaliteit van het overheidsbestuur en de regelgeving**. Ook in 2018 wordt daarop verder ingezet, via diverse sporen. Concreet gaat het over

- Het advies over het ontwerp van **Vlaams bestuursdecreet** en het implementatieplan voor het witboek 'open en wendbare overheid'.
- Het advies/akkoord over **digitalisering**. Een belangrijk deel daarin gaat over 'digitalisering benutten als hefboom voor moderne publieke diensten' en over 'werk maken van een aangepaste beleidsvoering en regelgeving';
- Het rapport/advies '**bedrijvig klimaatbeleid**'. Daarin onderzoekt de SERV een nieuwe, aanvullende aanpak in het klimaatbeleid op basis van psychologische en organisatorische inzichten (cf. gedragseconomie);

- De dag rond **armoede**. De SERV neemt zich voor om in de tweede helft van 2018 een dag rond armoede te organiseren. De focus en vorm moeten nog verder worden bepaald, maar een van de opties is om daarin bv. ook gedragsinzichten in het armoedebeleid aan bod te laten komen aangezien op dat terrein belangrijke ontwikkelingen plaatsvinden.

Begroting

1. Voor begroting zijn zoals in voorgaande jaren de belangrijkste initiatieven het **SERV-advies** over de begroting 2019 (begin juli 2018) en het **Evaluatierapport** (januari 2019).
2. Daarnaast komt de begroting ook in enkele **andere thema's** aan bod:
 - De SERV zal opnieuw de begrotingsmiddelen O&O analyseren;
 - De SERV zal een aantal begrotingscijfers en projecties die gemaakt werden voor het beleidsdomein WVG objectiveren. Deze objectivering beoogt (a) een factsheet sociale bescherming en (b) een analyse van wat er nodig is in de toekomst om de doelstellingen die de SERV rond dat thema heeft geformuleerd in de Platformtekst 2030 te realiseren.

VESOC-werkgroep

1. De betrachting is om in 2018 nog meer de focus te leggen op **beleidsvoorbereiding** i.p.v. beleidsopvolging.
2. Belangrijke **horizontale** dossiers voor overleg in de VESOC-werkgroep in 2018 zijn:
 - Digitalisering en circulaire economie
 - Visie 2050 en transitiegebieden
 - Vlaams Doelstellingenkader 2030
 - Implementatie witboek 'Open en wendbare overheid' / Vlaams bestuursdecreet
3. Belangrijke andere **arbeidsmarktgebonden** dossiers voor overleg in de VESOC-werkgroep in 2018 zijn:
 - Werkbaar werk: uitrol van het SERV Actieplan werkbaar werk en werkbaarheidsfonds
 - Verdere uitrol Akkoord Hervorming van de opleidingsincentives werknemers
 - Economische migratie
 - EVC-beleid
 - Individueel maatwerk
 - het Banenpact en VDAB-overleg,
4. **Ad hoc** kunnen ook andere thema's op VESOC-werkgroep geagendeerd worden.

Inleiding

Dit SERV-werkprogramma 2018 biedt inzicht in de projecten en activiteiten die de SERV in 2018 op het vlak van het sociaal overleg, in zijn functies als strategische adviesraad (SAR) en in het kader van de Stichting Innovatie & Arbeid wil verrichten¹. Om de link te verduidelijken met de Commissie Diversiteit, de Commissie Sociale Economie en de Adviescommissie Economische Migratie, is ook de planning van deze autonome commissies opgenomen.

Dit werkprogramma 2017 is rollend van aard. Het kan wanneer nodig worden aangepast. Er kunnen onderwerpen worden toegevoegd of van het werkprogramma worden geschrapt wanneer zich nieuwe ontwikkelingen voordoen of wanneer de SERV niet voorziene adviesaanvragen ontvangt. De SERV treedt hierover bovendien in dialoog met de Vlaamse regering en het Vlaams parlement om de afstemming met en impact op de beleidsagenda te maximaliseren.

Ook in de uitvoering van het werkprogramma zelf wil de SERV flexibel zijn en de afstemming op de beleidsontwikkelingen garanderen. In het werkprogramma werd daarom vermeden om de onderwerpen, aanpak en timing gedetailleerd vast te leggen. Zij worden geconcretiseerd op het moment dat de onderwerpen daadwerkelijk worden opgestart.

De SERV gaat bovendien niet op elke adviesvraag in, maar adviseert selectief met het oog op een grote beleidsimpact door goed onderbouwde adviezen en meer adviezen en studies op eigen initiatief. Daartoe gebruikt de SERV een aantal criteria die de oriëntatie op belangrijke sociaal-economisch dossiers en strategische discussies verzekeren, waarbij tevens recht wordt gedaan aan de brede taakstelling van de SERV.

Voor elk onderwerp zal worden nagegaan of er overlapping is met het werkprogramma van strategische adviesraden. Voor die onderwerpen zal bij de verdere concretisering worden bekeken in welke mate samenwerking mogelijk en wenselijk is.

¹ Voor de beschrijving van de taken en opdrachten van de SERV, zie de [bijlage](#).

Deel 1: Overleg- en adviesfunctie

1 Algemene en horizontale werking

De SERV wil in zijn werking en vanuit zijn brede taakstelling de nodige aandacht blijven besteden aan visievorming en debat rond de diverse aspecten van een beleid gericht op 'green inclusive growth'. De SERV wil dit doen door toekomstgericht en structureel bij te dragen aan de kwaliteit van het debat en het beleid en aan de sociaal-economische performantie van Vlaanderen, met name door:

- onderling en met de Vlaamse regering akkoorden af te sluiten;
- het overleg met de Vlaamse regering in VESOC over sociaal-economisch belangrijke thema's te versterken;
- sterk onderbouwde en breed gedragen studies en adviezen uit te brengen op goedgekozen thema's op het juiste moment, gericht op consensusopbouw, agendasetting en beleidsimpact;
- te fungeren als forum waar de dialoog tussen de sociale partners en andere relevante actoren kan gebeuren rond specifieke thema's.

In 2018 zal de SERV twee grote 'horizontale' dossiers behandelen waarrond ook al in 2017 werd gewerkt:

- De verdere uitdieping van twee thema's in het licht van de 'economie en arbeidsmarkt van de toekomst' met het oog op de organisatie van een brede maatschappelijke discussie én de formulering van concrete beleidsaanbevelingen. Deze twee thema's zijn (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie.
- De concretisering van de SERV-platformtekst 2030 en de visie 2050 van de Vlaamse regering in een Vlaams doelstellingenkader 2030.

Daarnaast zal de SERV ook werken rond 'slimme steden', een eigen 'factsheet ondernemerschap en werknemerschap' en het thema 'overheid'. Op dat thema legt de SERV de klemtoon op specifieke thema's die vanuit sociaal-economisch perspectief belangrijk zijn, en waarbij de SERV een duidelijke meerwaarde kan leveren vanuit de aanwezige kennis, expertise en het overleg. Inhoudelijk werkt de SERV hier op twee sporen: (1) slagkrachtige overheid en (2) beter beleid/betere regelgeving, dit telkens vanuit het perspectief en het belang van de doelgroepen. Belangrijke thema's voor 2018 zijn in dat verband zijn de operationalisering van het witboek en de advisering over een Vlaams bestuursdecreet, met daarin ook de vertaling van de overeengekomen principes met het oog op betere consultatie- en adviesprocessen en – procedures en de implementatie van de SERV-adviezen over betere regelgeving uit 2016.

1.1 Eigen initiatieven

Economie en arbeidsmarkt van de toekomst

Lopend

De sociale partners hebben in het akkoord rond vorming en opleiding van 23 november 2016 gesteld dat 'de steeds snellere en grondige transformaties toekomstgerichte oplossingen vereisen binnen een veranderende context. Zij willen samen werken aan een constructieve

aanpak om kaders te creëren voor een duurzame transitie die mensen en bedrijven weer perspectief biedt in een disruptieve omgeving. Ze zullen dat doen door in de nabije toekomst overleg te plegen en akkoorden te sluiten, in de eerste plaats om mee te bouwen aan een dynamische arbeidsmarkt die ook morgen nog veel kansen biedt aan eenieder. (...) De Vlaamse sociale partners zullen zich in de volgende weken en maanden verder beraden en overleg voeren over de sociaal-economische uitdagingen waar we voor staan.'

In uitvoering daarvan werkte de SERV in 2017 twee thema's uit de SERV-platformtekst 2030 verder uit. Deze twee thema's zijn:

- **Digitalisering en robotisering**
- **Circulaire economie**

Dit leidde o.a. reeds tot twee startnota's die begin mei 2017 werden gepubliceerd. Er werden ook rondetafels over digitalisering met de sectoren georganiseerd. De besprekingen in de SERV lopen. Na verdere interne consultaties door de sociale partners en verzameling van reacties en extra input van experts en andere stakeholders, is het de bedoeling om in de eerste jaarhelft van 2018 te landen met een visie en voorstellen voor een integrale agenda en met concrete beleidsaanbevelingen. Begin 2018 wordt hierover in samenwerking met het Vlaams parlement ook een gedachtewisseling georganiseerd.

Gekoppeld aan de lopende discussies zal de SERV in 2018 meewerken aan de **OECD skills strategy review voor Vlaanderen** (zie verder).

De SERV trekt tevens een internationaal **ESF project 'sociale partners in digitale versnelling'** (zie verder).

Vlaams doelstellingenkader 2030 - Transitiegebieden 2050

Lopend

Op 8 februari 2016 keurde de SERV zijn 'Platformtekst Vlaanderen 2030: een uitgestoken hand' goed². Die bevat een visie en aanzet voor de beleidsagenda voor de komende vijftien jaar (2030) op een aantal sociaal-economische kernterrainen in het licht van de uitdagingen tegen 2050. De SERV-platformtekst was van meet af aan bedoeld om te passen in het traject van de Vlaamse Regering voor de operationalisering van haar visie 2050 rond een aantal transitieprioriteiten.

De visie 2050 van de Vlaamse regering werd vertaald in zeven **transitiegebieden**³. Voor elk transitiegebied werd er een startnota opgemaakt met een verdere afbakening van het thema en een plan van aanpak. Conform eerdere afspraken is daarover een periodiek overleg gepland op VESOC. De SERV zal nauw betrokken worden bij en/of insteken doen voor enkele van deze transitiegebieden (zie verder onder thematische bespreking).

De Vlaamse regering stelde tevens een **Vlaams 2030-doelstellingenkader** in het vooruitzicht, als vertaling van de zgn. Sustainable Development Goals (SDG's). De Vlaamse Regering zal een conceptnota met een eerste ontwerp van 2030-doelstellingenkader voorbereiden.

² <http://www.serv.be/serv/publicatie/platformtekst-vlaanderen-2030>

³ De zeven transitiegebieden zijn: 1. Circulaire economie; 2. Slim wonen en leven; 3. Industrie 4.0; 4. Levenslang leren en de dynamische levensloopbaan; 5. Zorg en welzijn 4.0; 6. Een veilig en vlot mobiliteitssysteem; 7. Energietransitie.

Vervolgens zullen de SERV en de strategische adviesraden hierover om advies worden gevraagd. Er worden ook expertwerkgroepen opgericht. De adviezen en insteken van de expertwerkgroepen moeten in de eerste helft van 2018 resulteren in een tweede ontwerp van 2030-doelstellingenkader. Daarna volgen dan de IKW-vergaderingen en de formele onderhandelingen met de sociale partners (in VESOC) en de Verenigde Verenigingen om te komen tot engagementen om mee de doelstellingen te onderschrijven.

De SERV neemt zich voor om hierin ook de discussie over **aanvullende indicatoren voor het BBP** mee te nemen.

Open en wendbare overheid/Vlaams bestuursdecreet

Lopend

De SERV bracht op 19 december 2016 advies uit over het groenboek bestuur. De SERV werd nadien ook betrokken bij de voorbereiding van het witboek open en wendbare overheid. De Regering zal een implementatieplan voor het witboek opmaken en het witboek ook deels vertalen in een ontwerp van Vlaams bestuursdecreet.

De SERV zal de werkzaamheden van nabij opvolgen en in 2018 advies uitbrengen over het ontwerp van **Vlaams bestuursdecreet**. Daarin zullen immers belangrijke zaken worden geregeld, waaronder hervormingen in de participatie aan besluitvormingsprocessen (conceptnota's, consultatieportaal, complementaire inzet van open publieksconsultaties, gestructureerd overleg en advisering door adviesraden, interactieve, deliberatieve vormen van besluitvorming, ...). In het kader van het bestuursdecreet worden ook aanpassingen voorzien inzake de raadpleging van de strategische en andere adviesraden. Het bestuursdecreet zal daarnaast ook aanpassingen bevatten aan o.a. het kaderdecreet bestuurlijk beleid, het decreet deugdelijk bestuur, het e-governmentdecreet, het openbaarheidsdecreet, het klachtendecreet, het decreet overheidscommunicatie, het decreet hergebruik overheidsinformatie, en het statistiekdecreet, enz. Het advies zal ook de aanleiding vormen voor de SERV om zich uit te spreken over een aantal belangrijke onderdelen van het **implementatieplan** voor het witboek.

Betere regelgeving

De drie SERV-adviezen over betere regelgeving van 31 oktober 2016 zijn voor de Vlaamse regering de basis voor verder stappen in het beleid op het vlak van kwaliteitsvolle regelgeving. Een belangrijke verwezenlijking is alvast de opname van het thema 'regelgeving als hefboom voor groei en innovatie' als een van de vijf pijlers van het witboek 'Open en wendbare overheid'. Daarnaast zijn er ook de engagementen in de pijlers 'meerwaarde creëren door participatie' en 'onderbouwd beleid als verantwoording en kennisopbouw'. De Vlaamse regering kondigde aan dat in 2018 een nieuwe dynamiek zal worden geven aan het wetgevingsbeleid en dat een aantal hervormingen worden gepland om de zes prioriteiten van de SERV-adviezen over betere regelgeving uit te voeren. De regering zal daarover in dialoog gaan met de SERV en met het Vlaams Parlement. Op korte termijn worden hierover **conceptnota's en omzendbrieven** voorbereid, o.a. over experimentwetgeving en regelluwe proeftuinen, digitaal- en innovatievriendelijke regelgeving, ex post en ex ante decreetsevaluatie, evidencebased werken op basis van gedragsinzichten, evenwichtige en proportionele consultatie, beleidsgericht onderzoek en evaluatie, deelname van de Vlaamse overheid aan Europese beleidsvoorbereiding, digitalisering van het besluitvormingsproces, enz.

Slimme steden

Lopend

De SERV zal de thematiek van **slimme steden** verder verkennen, deels als onderdeel van het project rond digitalisering (cf. supra), met de vraag hoe de Vlaamse overheid de dynamiek op het lokale niveau met het concept van smart cities het best kan ondersteunen.

Factsheet ondernemerschap en werknemerschap

Lopend

De SERV wil periodiek een **factsheet ondernemerschap** en een **factsheet werknemerschap** opmaken op basis van beschikbaar Vlaams cijfermateriaal (indicatoren, rapporteringen). Die factsheets zullen voor de sociale partners prioritaire indicatoren en cijfers omvatten om een toegankelijk overzicht te bieden van de stand van zaken omtrent werknemerschap en ondernemerschap in Vlaanderen. Daarbij zal ook de expertise van de Stichting Innovatie & Arbeid aangesproken worden. Beide factsheets, waarvan de inhoud voorwerp uitmaakt van verder overleg, zullen dienen als reflectiebasis voor de sociale partners en kunnen aanleiding geven tot aanbevelingen voor het beleid rond werknemer- en ondernemerschap in Vlaanderen. In 2018 zullen de indicatoren worden geselecteerd om tegen eind 2018 of begin 2019 een eerste factsheet klaar te hebben.

SEKIV

Lopend

De **sociaaleconomische kernindicatoren voor Vlaanderen** (SEKIV) die de SERV regelmatig publiceert, vatten in negen grafieken en tabellen de actuele sociaaleconomische situatie van Vlaanderen samen. De SEKIV maken gebruik van de meest recente gegevens van o.a. de Nationale Bank van België, het Planbureau, de VDAB en Eurostat. De SERV berekent bovendien een aantal regionale derivaten van de nationale cijfers, om de impact van de nationale cijfers voor Vlaanderen in te schatten. De SEKIV-cijfers worden om de drie maanden geactualiseerd.

1.2 Adviesvragen

De SERV verwacht in 2018 adviesvragen van de Vlaamse regering over:

- Een Vlaams bestuursdecreet (eind 2017, cf. supra)
- Een handhavingsdecreet (een stroomlijning van de handhavingsprocedures voor het toezicht, de opsporing, de keuze tussen strafrechtelijke of bestuurlijke vervolging, de administratieve beboeting en de rechtsbescherming) (eind 2017)
- Een decreet en besluit tot aanpassing van bestaande regels aan de nieuwe Europese bepalingen inzake de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (algemene verordening gegevensbescherming AVG) - De AVG is in werking getreden op 24 mei 2016 en moet toegepast worden vanaf 25 mei 2018. Tegen 25 mei 2018 moet de hele Vlaamse regelgeving aan de AVG zijn aangepast.
- Vlaams doelstellingenkader 2030 (cf. supra)

1.3 Opvolging dossiers en thema's

- Operationalisering Visie 2050 (cf. supra)
- SDG-implementatieagenda (cf. supra)
- Betere regelgeving (cf. supra)
- Implementatie witboek 'Open en wendbare overheid' (cf. supra)
- Gedragwetenschappen en beleid
- Steunpunt bestuurlijke vernieuwing
- Vlaamse Statistische Autoriteit
- Werkzaamheden van het team Gedragsinzichten bij DKB
- Vlaanderen Radicaal Digitaal

1.4 VESOC-overleg

- Doelstellingenkader 2030 (cf. supra)
- Transitiegebieden visie 2050 (cf. supra)
- Evaluatie pact 2020/2030
- Implementatie witboek 'Open en wendbare overheid' (cf. supra)
- Vlaams hervormingsprogramma
- Voor andere VESOC-thema's: zie verder bij de thematische programmatie

2 Arbeidsmarkt

De SERV-werking rond arbeidsmarkt omvat ook in 2018 een aantal grotere eigen dossiers die vaak meerdere rapporten/nota's/adviezen of initiatieven omvatten. Het gaat dan om de horizontale SERV-dossiers 'Concretisering SERV-platformtekst 2030 en visie 2050' en 'Economie en arbeidsmarkt van de toekomst' (cf. supra onder algemene en horizontale werking). Ten tweede is er de uitrol van het Actieplan Werkbaar werk. Ten derde staan de verdere advisering en uitrol van subdossiers van het Akkoord Hervorming van de opleidingsincentives voor werknemers van 11 juli 2017 centraal. De bijdrage die vanuit de SERV zal worden geleverd aan het opstellen van een Skills Strategy voor Vlaanderen door de OESO sluit hierbij aan.

Wat de advisering op vraag van de Vlaamse regering voor het thema arbeidsmarkt betreft, hangt het werkprogramma 2018 sterk samen met de doelstellingen en beleidsinitiatieven van de Vlaamse regering zoals opgenomen in het regeerakkoord en vertaald in de Beleidsnota 2015-2019 en de diverse Beleidsbrieven (inzake Werk, Sociale Economie, Onderwijs en Welzijn).

Tot slot neemt ook het VESOC-overleg rond het thema arbeidsmarkt een heel belangrijke plaats in.

2.1 Eigen initiatieven

Bijdrage aan horizontale initiatieven

Lopend

Cf. supra onder algemene en horizontale werking. Het betreft:

- De economie en arbeidsmarkt van de toekomst met focus op twee thema's: (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie. De SERV organiseert in dit kader op 18 januari 2018 een event met de leden van de Commissie Werk van het Vlaams parlement rond de toekomst van werk in een gedigitaliseerde economie.
- Het internationaal ESF project 'sociale partners in digitale versnelling' (cf. infra).
- Het Vlaams doelstellingenkader 2030 (cf. supra onder algemene en horizontale werking).
- De concretisering van de visie 2050 via de transitiegebieden levenslang leren en de dynamische levensloopbaan, circulaire economie en industrie 4.0. (cf. supra onder algemene en horizontale werking).

Actieplan Werkbaar werk

Lopend

De Vlaamse sociale partners beslisten om het thema werkbaar werk te versterken en daarom over te gaan tot de opmaak een Actieplan Werkbaar werk (november 2017). In 2018 krijgt het tripartite overleg over dit actieplan vorm. In 2018 gebeurt de concrete uitrol van onderdelen van dit actieplan. Dat omvat o.a.

- De uitwerking van een werkbaarheidsfonds en werkbaarheidsscan
- De inhoudelijke voorbereiding van (zonder directe deelname aan) het structureel overleg en de kennisdeling met de externe preventiedienst.
- De ondersteuning van extern multidisciplinair onderzoek
- De opvolging van volgende opdrachten van Stichting Innovatie & Arbeid
 - Uitwerking van het train-the-trainer-programma rond werkbaar werk en innovatieve arbeidsorganisatie
 - Onderzoek naar werkstress bij zelfstandige ondernemers
 - Onderzoek naar impact van en goede praktijken inzake digitale connectiviteit op de werkvloer
 - Onderzoek naar de bijdrage van technologie en digitalisering aan werkbaar werk
 - Uitwerken van de werkbaarheidsscan
 - De werkbaarheidsmonitor (meting in 2019)
 - De uitwerking van de communicatiecampagne die het positieve van werk in de kijker plaatst en breed communiceert rond het belang van duurzame inzetbaarheid en werkbaar werk

Akkoord Hervorming opleidingsincentives werknemers

Lopend

Op 11 juli 2017 bereikten de Vlaamse Regering en de Vlaamse sociale partners een VESOC-akkoord over de hervorming van de opleidingsincentives voor werknemers. Het akkoord zorgt voor een gericht beleid inzake de opleidingsincentives en voor de uitbouw van een onderbouwd en flankerend beleid. Het vormt het sluitstuk van het Vlaams Banenpact en werd in

2017 in een gezamenlijke werkgroep met het beleid, de sociale partners en de administraties verder geoperationaliseerd. In 2018 zal deze gezamenlijke werkgroep de uitrol van het decreet sturen. De bijdrage die vanuit de SERV zal worden geleverd aan het opstellen van een vaardighedenstrategie voor Vlaanderen door de OESO sluit hierbij aan.

OECD Skills Strategy Review

Lopend

Vlaanderen zal een 'skills strategy review' laten uitvoeren door de OESO. Een skills strategy assessment zou van start gaan begin 2018 en uitmonden in een diagnostisch rapport begin 2019. De thematiek en doelstellingen daarvan sluiten nauw aan bij de lopende werkzaamheden van de SERV rond 'economie en arbeidsmarkt van de toekomst'. Uit de analyse en besprekingen blijkt een duidelijke behoefte aan een lange termijn visie en -strategie rond vaardigheden. Een 'skills strategy review' heeft net de bedoeling om landen en regio's daarin te ondersteunen. De OESO doet dat door data, onderzoek en good practices in te brengen, de dialoog te organiseren en concrete aanbevelingen te formuleren. De SERV zal hieraan zijn medewerking verlenen.

2.2 Adviesvragen

De SERV verwacht in 2018 adviesvragen van de Vlaamse regering over:

- **Kwaliteitsdecreet.** De SERV zal in 2018 om advies worden gevraagd over het voorontwerp van decreet inzake minimale kwaliteitsvoorwaarden op organisatieniveau voor dienstverleners.
- **Sociale economie**
 - BVR inzake de activiteitencoöperaties.
 - Invulling van het individueel maatwerk.
 - W²-kader. Het betreft verschillende BVR's die uitvoering moeten geven aan het Besluit Werk- en Zorgtrajecten.
- **Vorming en opleiding**
 - Decreet en BVR inzake Vlaams Opleidingsverlof (VOV) en sociale promotie
 - BVR's wijzigingsbesluit Vlaams Opleidingskrediet en Opleidingscheques.

2.3 Opvolging dossiers en thema's

- Opvolging verdere operationalisering van arbeidsmarktdossiers en -thema's ihkv het Banenpact en het Akkoord zesde Staatshervorming (zonder formele advisering). Het gaat o.a. om:
 - **Tijdelijke werkervaring (cf. banenpact).** Meerdere operationele aspecten inzake de hervorming van het werkplekieren, inclusief de cursistenvergoeding, werden en worden door de sociale partners behandeld binnen de VDAB.
 - **Wijk-werken (cf. banenpact)** Meerdere operationele aspecten inzake het systeem van wijk-werken werden en worden door de sociale partners behandeld binnen de VDAB.
 - **Vlaams doelgroepenbeleid (cf. banenpact)**
 - **Werkhervattingstoeslag (cf. banenpact)**

- **Activering van het zoekgedrag, controle op de beschikbaarheid en vrijstellingenbeleid (cf. Akkoord Zesde Staatshervorming).** Dit thema werd en wordt door de sociale partners opgevolgd binnen de VDAB.
 - **Outplacement (cf. Akkoord Zesde Staatshervorming).** Een aantal subthema's o.a. BVR sanctie ihkv outplacement en SIF werden en worden verder opgevolgd.
 - **Loopbaanbegeleiding.** Dit thema werd en wordt door de sociale partners opgevolgd binnen de VDAB.
- Alle dossiers in het kader van het VESOC-overleg.
 - Opvolging / terugkoppeling van **StIA-onderzoek** (zie werkprogramma StIA):
 - IOA-enquête (2017-2018)
 - Onderzoek naar circulaire economie
 - Rapporten werkbaar

2.4 VESOC-overleg

De VESOC-werkgroep behandelt de sociaaleconomische materies waarvoor Vlaanderen bevoegd, incl. de bevoegdheden die in het kader van de zesde staatshervorming geregionaliseerd werden. De betrachting is om in 2018 nog meer de focus te leggen op beleidsvoorbereiding i.p.v. beleidsopvolging.

Arbeidsmarktgebonden dossiers en thema's voor de VESOC-werkgroep voor 2018 zijn o.a.:

- Horizontale SERV-dossiers, horizontale SERV-adviezen (met een arbeidsmarktcomponent), SERV-akkoorden, VESOC-akkoorden, o.a.:
 - Visie 2050 en transitiegebieden. O.a. afstemming met SERV-dossier Economie en arbeidsmarkt van de toekomst.
 - Werkbaar werk: uitrol van het SERV Actieplan werkbaar werk en werkbaarheidsfonds
 - Evaluatie pact 2020/2030
 - Verdere uitrol Akkoord Hervorming van de opleidingsincentives werknemers
- Voorbereiding adviesdossiers (cf. supra) o.a. inzake:
 - Economische migratie
 - EVC-beleid
 - Individueel maatwerk
- Ad hoc, beleidsopvolging van dossiers ihkv het Pact 2020, het VESOC-akkoord Loopbaanbeleid, het Banenpact, het Akkoord zesde Staatshervorming, VDAB-overleg, eerdere adviesdossiers inzake onderwijs/arbeidsmarkt, arbeidsmarkt (cf. supra).

3 Onderwijs

De SERV focust zich in 2018 voor onderwijs op drie centrale thema's nl. werkplekieren, de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt en het versterken van leerlijnen. De aard en het aantal concrete initiatieven (werkbezoeken, onderzoek, ronde tafels ...) worden in de loop van het werkjaar vastgelegd, afhankelijk van de omvang van adviezen en de werkzaamheden bij de andere horizontale initiatieven. De SERV wil over deze centrale thema's in overleg gaan met de Vlaamse regering en andere stakeholders (o.a. omwille van uitbreiding of bijsturing van regelgeving).

3.1 Eigen initiatieven

Bijdrage aan horizontale initiatieven

Lopend

Cf. supra. Het betreft:

- De economie en arbeidsmarkt van de toekomst met focus op twee thema's: (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie;
- Het Vlaams doelstellingenkader 2030;
- De concretisering van de visie 2050 via de transitiegebieden levenslang leren en de dynamische levensloopbaan, circulaire economie en industrie 4.0;
- Het internationaal ESF project 'sociale partners in digitale versnelling'.

OECD Skills Strategy Review

Lopend

Cf. supra.

Vlaanderen zal een 'skills strategy review' laten uitvoeren door de OESO. Een skills strategy assessment zou van start gaan begin 2018 en uitmonden in een diagnostisch rapport begin 2019. De thematiek en doelstellingen daarvan sluiten nauw aan bij de lopende werkzaamheden van de SERV rond 'economie en arbeidsmarkt van de toekomst'. Uit de analyse en besprekingen blijkt een duidelijke behoefte aan een lange termijn visie en -strategie rond vaardigheden. Een 'skills strategy review' heeft net de bedoeling om landen en regio's daarin te ondersteunen. De OESO doet dat door data, onderzoek en good practices in te brengen, de dialoog te organiseren en concrete aanbevelingen te formuleren. De SERV zal hieraan zijn medewerking verlenen.

Werkplekieren

Lopend

Lerend werken en werkend leren winnen aan belang in een omgeving van snel wijzigende competenties en werkcontexten. De SERV volgt de uitrol van het Duaal Leren en de Aanloopfase (advies op eigen initiatief) in het (buitengewoon) secundair onderwijs nauw op en zoomt in op de kansen van Duaal Leren voor het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs. Mogelijke ontwikkelingen betreffende het statuut worden van nabij gevolgd. Ook de andere vormen van werkplekieren zoals stages worden onder de loep genomen.

Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt

Lopend

De modernisering van het secundair onderwijs en de uitbouw van het hoger beroepsonderwijs (HBO 5) zijn belangrijk in het versterken van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Ook de uitrol van de Vlaamse Kwalificatiestructuur en de invulling van de eindtermen krijgt aandacht. Onder andere het gezamenlijk advies met de Vlor over de relatie tussen de beroepskwalificaties en opleidingscurricula vraagt mogelijks verder overleg en beleidsacties. Het overleg met de onderwijspartners en de opleidingsverstrekkers over bepaalde

opleidingscurricula (met name de competenties samenwerken en leidinggeven daarin) is een actiepunten uit het SERV- Actieplan Werkbaar Werk.

Versterken leerlijnen

Lopend

Met het oog op het realiseren van gelijke onderwijskansen volgt de SERV het beleid m.b.t. het tegengaan van ongekwalificeerde uitstroom op. Het beleid m.b.t. de erkenning van verworven competenties (EVC) en het anders kwalificeren van lerenden is een schakel in sterke leerlijnen, net als de uitbouw van beroepskwalificerende trajecten.

3.2 Adviesvragen

De SERV verwacht in 2018 adviesvragen van de Vlaamse regering over:

- De relatie tussen beroepskwalificaties en onderwijscurricula - i.s.m. de Vlor (februari 2018)
- Decreet betreffende verworven competenties
- Decreet betreffende een kwaliteitskader voor beroepskwalificerende trajecten
- OD XXVIII
- Decreet kwaliteitszorg hoger onderwijs (januari 2018)
- Evaluatie financiering hoger onderwijs
- Duaal Leren in het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs
- Een blauwdruk voor leerloopbaanbegeleiding

3.3 Opvolging andere dossiers en thema's

- Bestuurlijke optimalisatie
- Leerlingenbegeleiding
- Vroegtijdig schoolverlaten
- Eindtermen

3.4 VESOC-overleg

De voor de SERV hierboven vermelde belangrijke onderwijsdossiers worden actief en wanneer aangewezen (bv. nieuwe evoluties, stand van zaken, ...) geagendeerd op de VESOC-werkgroep.

4 Sociale bescherming

In 2018 zal de SERV zich op het vlak van sociale bescherming, naast de bijdrage aan de reeds vermelde horizontale initiatieven en de advisering over adviesvragen van de Vlaamse regering, toeleggen op de advisering over de buitenschoolse kinderopvang en de objectivering van de begrotingscijfers en projecties voor WVG. De SERV zal tevens het werkveld en een aantal experts samenbrengen rond vermaatschappelijking van de zorg en een dag rond armoede organiseren. Ook de toekomstige wisselwerking tussen de SERV en het overlegcomité WVG staat op de planning.

4.1 Eigen initiatieven

Bijdrage aan horizontale initiatieven

Lopend

Cf. supra. Het betreft:

- De economie en arbeidsmarkt van de toekomst met focus op twee thema's: (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie;
- Het Vlaams doelstellingenkader 2030;
- De concretisering van de visie 2050 via het transitiegebied zorg en welzijn.

Objectivering begrotingscijfers WVG

Op te starten / hele jaar

De SERV wil zich in 2018 toeleggen op het objectiveren van een aantal begrotingscijfers en projecties die gemaakt werden voor het beleidsdomein WVG. Deze objectivering beoogt (a) een factsheet sociale bescherming en (b) een analyse van wat er nodig is in de toekomst om de doelstellingen die de SERV rond dat thema heeft geformuleerd in de Platformtekst 2030 te realiseren.

Wisselwerking SERV en overlegcomité WVG

Op te starten / hele jaar

De SERV zal zich buigen over de wisselwerking met het overlegcomité WVG dat in principe in 2019 van start gaat. Er zal daarbij ook nagedacht worden over thema's die de SERV partners als groep kunnen aanbrengen voor het overleg.

Vermaatschappelijking van de zorg

2de jaarhelft

De SERV zal het werkveld en een aantal experts samenbrengen rond vermaatschappelijking van de zorg. De focus en de concrete vorm (hoorzitting, debat, inspiratiedag, denkdag ...) moeten nog verder worden bepaald.

Armoede

2de jaarhelft

De SERV neemt zich voor om een dag rond armoede te organiseren. De focus en de concrete vorm (hoorzitting, debat, inspiratiedag, denkdag ...) moeten nog verder worden bepaald.

4.2 Adviesvragen

De SERV verwacht in 2018 adviesvragen van de Vlaamse regering of het Vlaams Parlement over:

- Decreet opvang en vrije tijd van schoolkinderen
- Decreet integrale jeugdhulp
- Decreet justitiehuisen

- Actualisatie woonzorgdecreet
- Decreet eerstelijnsgezondheidszorg
- Decreet organisatie hulp- en dienstverlening aan gedetineerden
- Decreet Vlabzorginvest
- Eventueel : adviesvragen over strategische besluiten die uitvoering geven aan decreten waarover eerder geadviseerd werd.

4.3 Opvolging dossiers en thema's

De SERV zal in 2018 volgende beleidsinitiatieven van nabij (blijven) opvolgen :

- Groeipakket
- EVA gezinsbeleid
- Armoede
- Opvang en vrije tijd van schoolkinderen
- Kinderopvang
- Vrijwilligersbeleid
- Vlaamse sociale bescherming
- Infrastructuur WVG
- Overlegcomité WVG

4.4 VESOC-overleg ea

De sociale partners zullen de voor de SERV belangrijke dossiers inzake sociale bescherming wanneer aangewezen agenderen op de VESOC-werkgroep.

De SERV zal in 2018 de informatie- en adviesvragen rond het thema **armoede** eerst laten toelichten en bespreken op de bijeenkomsten van de interne SERV-commissie VSB. De SERV beslist daarna om zelf te adviseren dan wel een verdere verwijzing naar de VESOC-werkgroep te vragen.

Algemeen blijft de SERV in zijn advisering aandacht besteden aan de impact van beleidsinitiatieven op **diversiteit** en op kansengroepen. De SERV testte dit in 2017 uit op het voorontwerp van decreet over het lokaal sociaal beleid. De analyse van adviesvragen op een mogelijke impact op diversiteit gebeurt steeds op niveau van het secretariaat. In de besprekingen nadien zal dan gekeken worden welke elementen uit die analyse weerhouden worden voor het advies

5 Economie en innovatie

Het werkprogramma van de SERV op het vlak van economie hangt sterk samen met de doelstellingen en beleidsinitiatieven van de Vlaamse regering zoals opgenomen in het regeerakkoord en vertaald in de Beleidsnota 2015-2019 en de Beleidsbrief 2017-2018 Werk, Economie, Wetenschap & Innovatie.

In 2018 zal de SERV op het vlak van economie en innovatie, naast de bijdrage aan de reeds vermelde horizontale initiatieven en de advisering over adviesvragen van de Vlaamse regering, werken rond thema's zoals de begrotingsmiddelen O&O, living labs of het clusterbeleid. In de tweede jaarhelft zal de SERV een evaluatie doen van de uitgezette beleidslijnen in het

economisch en innovatiebeleid tijdens de afgelopen 5 jaar als voorbereiding op een advies met prioriteiten voor de volgende legislatuur.

5.1 Eigen initiatieven

Bijdrage aan horizontale initiatieven

Lopend

Cf. supra. Het betreft:

- De economie en arbeidsmarkt van de toekomst met focus op twee thema's: (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie.
- Het Vlaams doelstellingenkader 2030
- De concretisering van de visie 2050 via de transitiegebieden circulaire economie en industrie 4.0.
- Het internationaal ESF project 'sociale partners in digitale versnelling'.

Analyse begrotingsmiddelen O&O

2de jaarhelft

De SERV volgt zoals elk jaar nauwgezet de begrotingsmiddelen op die bestemd zijn/worden voor innovatie en O&O, alsook de realisatie en benutting van het aangekondigde voor het bedrijfsleven en O&O.

Living labs

1ste jaarhelft

De SERV zal in 2018 verkennend onderzoek voeren naar living labs en open innovatie ecosystemen, en dit gekoppeld met het thema van de slimme steden (cf. supra).

Prioriteiten economisch en innovatiebeleid

2de jaarhelft

De SERV neemt zich voor prioriteiten uit te zetten voor het economisch en innovatiebeleid voor de volgende Vlaamse Regering en dit gekoppeld aan een sociaal-economische evaluatie van de uitgezette beleidslijnen tijdens de afgelopen 5 jaar. Kernvragen zijn:

- Welke accenten werden de voorbije legislatuur gelegd in het economisch en innovatiebeleid?
- Hoe werden de aangekondigde begrotingsopstappen aangewend en welke realisaties stonden daar tegenover?
- Welke richting moet de volgende Vlaamse Regering inslaan?

De aanpak bestaat uit een budgettaire en kwalitatieve analyse van het economisch en innovatiebeleid gebaseerd op Speurgidsen, jaarverslagen Hermesfonds en VLAIO aangevuld met een expertentafel 'evaluatie 5 jaar economisch en innovatiebeleid' (VLAIO, Departement, kabinet, professoren en academici).

Hoorzittingen en expertpanels

De SERV neemt zich voor om in 2018 enkele hoorzittingen en expertpanels te organiseren rond actuele thema's. Het betreft concreet:

- Het clusterbeleid en de activiteiten van clusterplatformen;
- Living labs
- Blockchain-toepassingen en het potentieel voor Vlaanderen

5.2 Adviesvragen

De SERV verwacht in 2018 adviesvragen van de Vlaamse Regering over:

- Organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid (fase 2)
- Subsidies FWO (financieringsbesluit FWO)
- Waarborgregeling (aanpassing in het licht van WCO bij bedrijven en verhoging van de overzichtelijkheid en afstemming decreet en uitvoeringsbesluiten)
- Steun collectief onderzoek (regeling van steun aan collectief onderzoek en collectieve kennisgeving)
- Strategische transformatiesteun (invoeren van de nieuwe bepalingen ter voorkoming van verplaatsingen bij regelingen voor regionale investeringssteun in het kader van de algemene groepsvrijstellingsverordening)

5.3 VESOC-overleg ea

De sociale partners zullen de voor de SERV belangrijke dossiers inzake economie en innovatie wanneer aangewezen agenderen op de VESOC-werkgroep.

6 Energie

Als strategische adviesraad voor (de sociaal-economische aspecten van) energie heeft de SERV een belangrijke rol en verantwoordelijkheid om mee het debat te organiseren en voor input en draagvlak te zorgen. De SERV stemt zijn werkprogramma af met de Minaraad en streeft hierbij naar goede werkafspraken. Inhoudelijk wil de SERV rond energie een brede focus hanteren en daarbinnen ook selectief zijn door zich te concentreren op de strategische kwesties en de sociaal-economische aspecten.

In 2018 worden de initiatieven uit het werkprogramma van 2017 verdergezet en gaat prioritaire aandacht naar een eigen initiatief rond bedrijvig klimaatbeleid. Ook zal verder bijgedragen worden aan de geplande horizontale initiatieven en aan het overleg in het kader van de Stroomversnelling. In 2018 plant de SERV ook een advies met inhoudelijke en procesmatige aanbevelingen voor het energiebeleid van de komende jaren. In de aanpak van de verwachte adviesvragen wordt gefocust op de dossiers rond flexibiliteit, financiering en sociale aspecten van het energiebeleid.

6.1 Eigen initiatieven

Bijdrage aan horizontale initiatieven

Lopend

Cf. supra. Het betreft:

- De economie en arbeidsmarkt van de toekomst met focus op twee thema's: (1) digitalisering en robotisering en (2) circulaire economie; In dit kader wordt o.a. gewerkt aan aanbevelingen over het beheer en de regulering van (energie)-data en de markttrollen in een digitaliserende energiesector.
- Het Vlaams doelstellingenkader 2030, vooral in het kader van de Stroomversnelling;
- De concretisering van de visie 2050 via het transitiegebied energietransitie.

Bedrijvig klimaatbeleid

Lopend

Onder de noemer 'bedrijvig klimaatbeleid' onderzoekt de SERV een nieuwe, aanvullende aanpak in het klimaatbeleid die psychologische en organisatorische hefboomen gebruikt om stakeholders in en rond bedrijven te motiveren en te ondersteunen om doorheen de hele productieketen broeikasgasemissies te reduceren door dit eenvoudiger te maken, samenwerking te bevorderen, te ondersteunen, te motiveren en de juiste prikkels te geven. De SERV zal hierover in 2018 een rapport en eventueel een advies uitbrengen.

Stroomgroepen van de Stroomversnelling

Lopend

Zoals aangekondigd in de beleidsbrief Energie zullen de stroomgroepen van de 'Stroomversnelling' in 2018 verder werken aan de concretisering van de Vlaamse Energievisie en aan acties die de energie-transitie in Vlaanderen beleidsmatig en op het terrein vorm geven. De sociale partners en het SERV-secretariaat zullen hieraan mee werken. In het verleden was het SERV-secretariaat tevens co-voorzitter van de stroomgroep financiering.

Aanbevelingen toekomstig energiebeleid

Op te starten eerste helft 2018

De SERV zal in navolging van het advies 'Nieuwe riemen voor het energiebeleid 2014-2019' een nieuw strategisch advies voorbereiden met inhoudelijke en bestuurlijk-procesmatige aanbevelingen voor het energiebeleid van de komende jaren (cf. nieuwe legislatuur).

6.2 Adviesvragen

De SERV zal in 2018 vooral aandacht besteden aan de adviesvragen die verband houden met flexibiliteit, financiering en sociale aspecten. Voor adviesvragen inzake warmte en energieprestaties van gebouwen wordt afstemming gezocht met activiteiten van de Minaraad.

Concreet verwacht de SERV in 2018 o.a. volgende adviesvragen:

- Aanpassing van het energiebesluit met het oog op de uitrol van digitale meters (flexibiliteit)
- Het regelgevend kader voor energieopslag en zelfconsumptie (flexibiliteit)

- Uitwerken van een ‘supercap’ voor de bijdrage voor bijdrage aan de ondersteuning hernieuwbare energie voor elektro-intensieve bedrijven (financiering energietransitie)
- Uitvoeringsbesluit betreffende de sociale aspecten van de distributie en levering van thermische energie (sociale aspecten warmte)
- Hervorming takenpakket energiehuizen (sociale aspecten energiebesparing)
- Het uitwerken van een noodleveranciersregeling (sociale bescherming gezinnen & bedrijven)
- Uitvoeringsbesluit garantieregeling geothermie (warmte)
- Invoering warmtetoets (warmte)
- Herziening call groene warmte, restwarmte, biomethaan en diepe aardwarmte (warmte)
- Aanpassing beleidskader warmtenetten (warmte)
- Ontwerp van decreet invoering EPC+ (energiebesparing)
- Ontwerp van besluit wijziging EPB-regelgeving (energiebesparing)

6.3 Opvolging dossiers en thema’s

De SERV zal in 2018 de onderstaande beleidsinitiatieven van nabij (blijven) opvolgen:

- Verdere uitwerking maatregelen zoals aangekondigd in armoedeplan, zonneplan, warmteplan en windplan
- Fusie werkmaatschappijen Eandis & Infrac tot Fluvius
- Uitwerking Energiepact
- Voorbereiding Nationaal Klimaat- en Energieplan
- Voorbereiding Vlaams Klimaatplan
- Nationaal debat koolstofprijs
- Uitwerking van de energienorm
- Uitvoering van het Europese *Clean Energy Package*
- Stakeholdersoverleg door VEA
- De werking van de VREG (o.a. de VREG-consultaties, het beleidsplatform, de vormgeving van het energie kennisplatform)
- Slimme netten en meters
- Organisatie netbeheer en flexibiliteit
- Actieplan energie-efficiëntie en het renovatiepact
- Groene stroomcertificatensystemen, met o.a. de eventuele introductie van tendering
- Werkgroep energie & nudging
- ...

6.4 VESOC-overleg ea

De SERV wil een forum vormen voor de dialoog tussen de sociale partners en andere relevante actoren rond specifieke energietheema’s. Concreet kunnen o.a. worden genoemd:

- **VESOC.** De SERV wil graag overleg met de Vlaamse regering kunnen hebben in VESOC over sociaal-economisch belangrijke energiedossiers die de sociale partners gezamenlijk op de agenda zetten.
- **VREG.** In de vorige legislatuur werd voorzien dat de interne energiecommissie van de SERV, uitgebreid met andere stakeholders, het forum zal zijn waarbinnen het overleg met

de VREG gebeurt over de invulling van de nieuwe bevoegdheid voor de distributienettarieven.

Concreet zal de SERV de verdere voorbereiding van een nieuwe nettariëfstructuur door de VREG van nabij opvolgen.

- De **Stroomversnelling**. De SERV trekt samen met PMV het overleg in het kader van de stroomgroep financiering (cf. supra).
- **Onderzoeksprogramma/evaluatieagenda**. De SERV wenst structureel betrokken te worden bij de opmaak van een onderzoeksprogramma en evaluatieagenda voor het beleidsveld energie en bij de vormgeving en uitvoering van beleidsstudies en –evaluaties.

7 Omgevingsbeleid

Meerdere vanuit sociaal-economisch oogpunt belangrijke ruimtelijke- en milieuthema's staan op de politieke agenda. Daarom wil de SERV blijven inzetten op advisering van het omgevingsbeleid. De SERV zal daarbij selectief focussen op specifieke thema's die vanuit sociaal-economische hoek essentieel, én beleidsmatig en strategisch belangrijk zijn én waarvoor er vanuit de sociale partners een gedeelde vraag is naar een SERV-initiatief met een duidelijke meerwaarde t.o.v. het werk dat elders gebeurt. Samenwerking met de omgevingsraad (momenteel Minaraad en SARO) wordt daarbij telkens overwogen.

7.1 Eigen initiatieven

Bijdrage aan horizontale initiatieven

Lopend

Cf. supra. Het betreft:

- Circulaire economie;
- Het Vlaams doelstellingenkader 2030;
- De concretisering van de visie 2050 via het transitiegebied circulaire economie.

7.2 Adviesvragen

De SERV verwacht in 2018 o.a. onderstaande adviesvragen.

Per dossier wordt nog afgewogen of (1) de SERV streeft naar gezamenlijk advies met omgevingsraad (momenteel nog Minaraad en SARO), (2) de SERV adviseert apart, maar met een duidelijk verschillende focus van de omgevingsraad, (3) de SERV geen advies zal uitbrengen (cf. afwegingskader).

- Besluit coördinatie en codificatie inzake integratie heffingsregelingen in het decreet integraal waterbeleid
- Vlarentrein 2017
- Omgevingsbesluit inzake verruiming proceswinsten complexe projecten
- Decreet en besluit diverse bepalingen bodem en materialen
- Geïntegreerd luchtkwaliteitsplan met inbegrip NEC-reductieprogramma
- Instrumentarium ruimtelijke ordening (instrumentendecreet)

- Instemmingsdecreet samenwerkingsakkoord Bofas (financiering bodemsanering tankstations)
- Instemmingsdecreet samenwerkingsakkoord EMAS
- Instemmingsdecreet protocol Göteborg (grensoverschrijdende luchtverontreiniging)
- Instemmingsdecreet Nagoya verordening (bescherming natuurlijke rijkdommen)

7.1 Opvolging dossiers en thema's

De SERV zal in 2018 volgende beleidsinitiatieven van nabij (blijven) opvolgen :

- SuMMa+ steunpunt beleidswetenschappelijk onderzoek circulaire economie. Stuurgroep + klankbordgroepen van onderzoeklijnen met sociaaleconomische relevantie.
- Transitie circulaire economie (cf. supra)
- Lange termijnfinanciering waterbeleid overlegplatform + inhoudelijke verdieping in drie werkgroepen (waterketen, watersysteem, “belendend” beleid link met o.a. ruimtelijke ordening, landbouwbeleid, circulaire economie)
- Evaluatie nieuwe tariefstructuur drinkwater Bij de invoering van de nieuwe tariefstructuur voor drinkwater in 2016 werd een evaluatie voorzien. Deze loopt nu via een 6 verschillende onderzoeken o.a. over de betaalbaarheid van de drinkwaterfactuur, prijsvergelijkingen met buitenland, elasticiteiten, ... Bedoeling is om op basis van de resultaten van deze onderzoeken de tariefhervorming bij te stellen.
- Milieurapportering (MIRA)

8 Begroting en fiscaliteit

In 2018 zijn – zoals in voorgaande jaren - de belangrijkste initiatieven het SERV-advies over de begroting 2019 (begin juli 2018) en het Evaluatierapport daarover (begin januari 2019). De SERV zal in de loop van 2018 beslissen over de haalbaarheid om dit Evaluatierapport uit te breiden met een evaluatie van het begrotingsbeleid in de volledige periode 2015-2019.

8.1 Eigen initiatieven

Advies en Evaluatierapport over de begroting 2019

Lopend/op te starten

Sinds vele jaren maakt de SERV een zomeradvies over de komende begroting (2019, te publiceren begin juli 2018) en een evaluatierapport daarover (gepubliceerd begin januari 2019, maar opgemaakt in het najaar van 2018).

Deze adviezen worden sinds een aantal jaar besproken in de Commissie Algemene Zaken en Financiën van het Vlaams Parlement. Met deze Commissie worden afspraken gemaakt over de verdere toelichting van rapporten en adviezen.

De SERV ontwikkelde de afgelopen jaren een instrument om de begroting meer gedetailleerd in kaart te brengen. De SERV onderzoekt bij het Evaluatierapport 2018BO een manier om de informatie uit dit instrument op grotere schaal in te zetten.

Evaluatierapport over het begrotingsbeleid in de afgelopen legislatuur

Op te starten

De SERV zal in de loop van 2018 beslissen over de haalbaarheid om in 2019 een evaluatie te publiceren van het begrotingsbeleid in de volledige periode 2015-2019. Dit rapport wordt dan enkele maanden voor de verkiezingen gepubliceerd (maart of april 2019) maar vraagt een aanzienlijke voorbereiding in 2018. Mogelijks vervangt dit het Evaluatierapport over de meest recente begroting.

Overheidsinvesteringen: mogelijkheden en beperkingen van investeringen buiten balans overheid

Lopend

De SERV pleit al meerdere jaren voor een versterking van de overheidsinvesteringen. Een belangrijk element in de discussie is de vereiste van het huidige stelsel van overheidsrekeningen (ESR 2010) om het gehele overheidsengagement onmiddellijk en integraal in de overheidsrekeningen te verwerken, ook al wordt deze investering gedurende vele jaren afbetaald. De SERV heeft hierover in de bijlage bij het Evaluatierapport 2017 (gepubliceerd in januari 2017) een gedetailleerd overzicht gemaakt van de mogelijkheden en beperkingen van dergelijke investeringen onder het ESR 2010. Onder andere op vraag van het Vlaams Parlement wordt deze bijlage geactualiseerd en meer in detail uitgewerkt. De SERV neemt zich voor om deze actualisatie als bijlage bij het komende Evaluatierapport op te nemen.

Vlaamse fiscaliteit: aanzet tot een gemeenschappelijke visie

Op te starten / te onderzoeken

Vandaag is het acquis over de mogelijkheden en beperkingen van de Vlaamse fiscaliteit bij sociale partners beperkt. Hoewel over concrete dossiers soms een gemeenschappelijk benadering kan geformuleerd worden (zoals: delen van de gewestbelastingen, milieu- en energiefiscaliteit, ...), is dat voor meer omvattende of complexe dossiers niet het geval. Een voorbeeld van dergelijke invalshoek (uiteraard ter illustratie) is nagaan wat de impact van een aanpassing aan het Vlaamse tarief bruto opcentiemen kan zijn. De SERV zal op basis van discussienota's onderzoeken of een gemeenschappelijke visie onder Vlaamse sociale partners over dergelijke fiscale dossiers stap voor stap kan worden opgebouwd.

8.2 Adviesvragen

In 2018 (voorlaatste jaar van deze legislatuur) kunnen over twee domeinen adviesvragen met significante betekenis verwacht worden:

- De actualisering van de erf- en schenkbelastingen;
- De uitwerking in regelgeving van de conceptnota over het Vlaamse schuldbeleid;

8.3 VESOC-overleg

De sociale partners zullen de voor de SERV belangrijke dossiers inzake begroting en fiscaliteit wanneer aangewezen agenderen op de VESOC-werkgroep.

9 Internationaal

In 2018 staat naast het Internationaal ESF project 'sociale partners in digitale versnelling' een studiebezoek van het dagelijks bestuur aan de Internationale Arbeidsorganisatie (IOA) in Geneve op de agenda. De lerende netwerken van het ESF "Partnerschappen" en "Werkgelegenheid" worden verder opgevolgd.

Internationaal ESF project 'sociale partners in digitale versnelling'

Het transnationaal ESF-project van de SERV over de digitalisering en het sociaal overleg werd in november 2017 goedgekeurd. Dit project sluit aan bij het traject van de SERV om te komen tot een visie en beleidsaanbevelingen over de gevolgen van de digitalisering en robotisering op de Vlaamse economie en arbeidsmarkt en focust daarbij specifiek op de ervaringen in het buitenland. De internationale partners van de SERV in dit ESF-project zijn sociale partnerorganisaties uit Saksen-Anhalt en Tsjechië, professionele organisaties uit Saksen, Saksen-Anhalt en Noordrijn-Westfalen en sociaal-economische raden uit de autonome regio Valencia en de regio Auvergne-Rhône-Alpes.

Het ESF project is een "mutual learning" project waarmee de Vlaamse sociale partners willen leren hoe hun buitenlandse collega's de uitdagingen van de digitalisering aanpakken. De wijze waarop sociale partners betrokken worden bij het beleid en bij de veranderingen op de werkvloer verschillen namelijk van land tot land. Samen met de internationale partners zal daarom een stand van zaken en een vergelijking worden opgemaakt. Daarbij wordt vooral gefocust op goede praktijken en op de processen van sociaal overleg (bipartite en tripartite) om het einddoel, leren van elkaar, te realiseren.

Omdat de digitalisering zo allesomvattend is, wordt het project gestructureerd en gefaseerd rond 3 kernthema's: arbeidsmarkt en arbeidsorganisatie, onderwijs en competenties en economisch en innovatiebeleid. De invalshoek is daarbij steeds het sociaal overleg en de positie en rol van de sociale partners binnen elk van deze thema's. In de verschillende fasen van het project zal telkens kritisch worden teruggekoppeld naar de inhoud en het proces van sociaal overleg. Dit om te kunnen nagaan of sociaal overleg echt een verschil kan maken op het vlak van de uitdagingen die de digitalisering met zich meebrengt en of/hoe het toe is aan vernieuwing. Er komt mogelijk ook nog een vierde ronde tafel rond het proces en de instituties van het sociaal overleg maar dit moet nog worden beslist in de sociaal-economische raad van Valencia.

In 2018 staan het kick off event (Brussel) en de ronde tafels over competenties '(voorjaar - Dresden) en arbeidsmarkt en arbeidsorganisatie (najaar- Praag) op de agenda. Er zal ook een studiebezoek worden georganiseerd in Noordrijn-Westfalen. Op basis van het zoek- en leerproces zullen de resultaten van het project worden gebundeld voor disseminatie op andere (Europese) fora in 2019.

Studiebezoek Internationale Arbeidsorganisatie (IOA)

In 2018 staat tevens een studiebezoek van het dagelijks bestuur van de SERV aan de Internationale Arbeidsorganisatie (IOA) in Geneve op de agenda. Luc Cortebeek, voorzitter van de raad van bestuur van de IAO zal er het SERV-DB ontvangen.

ESF-lerende netwerken

De lerende netwerken van het ESF “Partnerschappen” en “Werkgelegenheid” worden verder opgevolgd. Deze draaien nu op kruissnelheid.

- In het netwerk “Werkgelegenheid” werd een subgroep opgericht die rond de aanpak van de langdurige werkloosheid in 2018 in de deelnemende lidstaten zal werken.
- In het netwerk “Partnerschappen” selecteerde men een reeks goede praktijkvoorbeelden die in 2018 aan bod zullen komen.

Deel 2: Stichting Innovatie & Arbeid

De Stichting Innovatie & Arbeid maakt deel uit van de SERV en voert onderzoek uit in opdracht van en voor de Vlaamse sociale partners. De Stichting Innovatie & Arbeid werkt rond drie thematische clusters:

- Arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen en organisaties
- Werkbaar werk en langere loopbanen
- Ondernemerschap, economie en innovatiebeleid

De Stichting vertrekt in haar onderzoek vanuit een praktijkgerichte benadering en werkt complementair aan het beleidsgericht onderzoek dat elders wordt uitgevoerd. De Stichting hecht veel belang aan de valorisatie van haar onderzoek. Deze valorisatie bestaat uit het toeleveren van informatie relevant voor het SERV-overleg en uit het verspreiden van de onderzoeksresultaten via de partners op het veld om zo bij te dragen tot concrete resultaten en toepassingen in de ondernemingen en organisaties en sectoren.

NB: de hiernavolgende rood omkaderde onderzoeksprojecten en andere acties maken deel uit van het Actieplan Werkbaar Werk

■ **Onderzoek m.b.t. de arbeidsmarkt en innovatie in ondernemingen en organisaties**

Enquête ondernemingen en organisaties 2018

Timing: april 2017 – december 2018

In 2018 zal de zevende editie van de IOA (Innovatie, Organisatie en inzet van Arbeid)-enquête worden uitgevoerd, vanaf nu 'enquête ondernemingen en organisaties' genoemd. Hiermee zorgt de Stichting voor een kwantitatief onderbouwd zicht op de toepassing van nieuwe innovatie-, organisatie- en arbeidsconcepten in ondernemingen en organisaties. We houden hiervoor een telefonische bevraging bij een representatief staal van ondernemingen en organisaties uit Vlaanderen en (Nederlandstalig) Brussel. Naast de monitorfunctie voor het Pact 2020 (de ICO 2020 oftewel de indicator competentiegerichte ondernemingen en organisaties, en het innovatiecijfer) worden digitalisering, circulaire economie en enkele aspecten van de innovatieve arbeidsorganisatie opgenomen.

De afname van de telefonische enquêtes is voorzien voor februari- maart 2018. De eerste publicatie over de ICO2020 is voorzien voor april 2018.

Onderzoek opgevolgd door de IOA-expertengroep en voor specifieke thema's door de commissie Arbeidsmarkt en de commissie Economie.

Circulaire economie, jobs en competenties

Timing: juni 2017 – april 2019

Circulaire economie wint aan belang. Een model waarin weinig of geen afval meer bestaat maar vooral met een kringloop van grondstoffen wordt gewerkt, is goed voor het milieu en goed voor ondernemingen en organisaties. De vraag is hoe bedrijven kunnen innoveren en processen en

modellen aanpassen en wat het effect is op jobs en verwachte competenties. De circulaire economie is nog in een ‘take-off’-fase in Vlaanderen. OVAM bestudeerde in de *Quickscan jobpotentieel van de circulaire economie* (2016) al een aantal clusters. De verwachting is dat bestaande jobs langsheen de waardeketen van de bedrijven anders ingevuld worden en dat er andere skills nodig zullen zijn. Zo verwacht men een impact voor alle medewerkers: managers, ontwerpers en medewerkers uit de financiële en juridische dienst, aankoop- en verkoopdienst, de productie, het onderhoud en de technische ondersteuning en de logistieke dienst.

De Stichting wil nog meer zicht krijgen op de (wijzigingen in) jobs en verwachte competenties binnen de circulaire economie, en meer specifiek kijken naar de samenwerkingsverbanden en waardeketens die op een regionaal of lokaal niveau ontstaan tussen ondernemingen en organisaties onderling en op de wijze waarop andere actoren zoals de arbeidsbemiddeling en onderwijsverstrekkers hier op inspelen. Het onderzoek wordt in de loop van 2017 nog verder afgebakend en geconcretiseerd.

Het onderzoek wordt opgevolgd door een aparte expertengroep of een van de SERV-commissies (Arbeidsmarkt, Economie, Energie en Omgevingsbeleid)

► Onderzoek naar werkbaar werk en langere loopbanen

In 2018 zullen nog een twaalfstal rapporten op basis van de werkbaarheidsmeting 2016 worden afgeleverd, zal verder worden ingezet op de valorisatie van de gegevens van de werkbaarheidsmonitor en de toolkit, en zal de werkbaarheidsmeting 2019 worden voorbereid. Verder zullen verschillende onderzoeken en acties uitgewerkt worden die genoemd worden in het Actieplan Werkbaar werk.

Geplande rapporten voor 2018, op basis van de werkbaarheidsmeting 2016

Publicatiemaand	Themapublicatie
Maart	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Werkstress en pendel (actualisatie) ➤ Burn-out bij werknemers en zelfstandige ondernemers (actualisatie)
April	➤ Coachend leiderschap en werkbaar werk: de chef kan het verschil maken?
Mei	➤ Ongewenst gedrag
Juni	Duurzaam ondernemerschap: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tevredenheid bij zelfstandige ondernemers (actualisatie) ➤ Competentieportfolio van zelfstandige ondernemers (actualisatie)
Juli	➤ Werkstress en werk-privébalans bij deeltijders en overwerkers
September	➤ Werkbaar werk en arbeidshandicap (actualisatie)
Oktober	➤ Ziekteverzuim en personeelsverloop: de gevolgen van werkbaarheids-problemen in beeld gebracht
November	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Werkbaar werk voor starters/groeiers/vrouwen zo (actualisatie) ➤ Werkbaar werk plus bij werknemers (actualisatie)
December	➤ Actieve jobs: sleutel tot meer werkbaar werk? (actualisatie)

Vorbereiding van de werkbaarheidsmeting 2019

Timing: januari 2018 - december 2018

In 2018 worden de werkbaarheidsmetingen van het voorjaar 2019 (werknemers, zelfstandige ondernemers) voorbereid. Dit houdt ondermeer in dat er bij de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KSZ) een aanvraagdossier wordt ingediend voor het trekken van de steekproeven en dat er met de verschillende instanties o.a. SKB, RSZ, RSVZ, Smals, Post, Vlaamse infolijn contacten worden gelegd en afspraken worden gemaakt.

Onderzoek naar de impact van en goede praktijken inzake connectiviteit op de werkvloer

Timing: Opstart project eind 2018

De digitaliseringsprocessen in de samenleving leiden onder meer tot een meer doorgedreven (digitale) connectiviteit. Werknemers hebben een onbeperkte toegang tot informatie, sociale media, slimme apparaten, enz. via PC, tablet, smartphone en kunnen mekaar overal en altijd bereiken. Ook op de werkvloer zorgt dit voor nieuwe uitdagingen. Dit heeft een impact op zowel werk als privé en de manier waarop ze met elkaar interfereren.

In dit onderzoeksproject van de Stichting wordt bestudeerd hoe ondernemingen en hun medewerkers hier op de werkvloer op een verstandige manier mee omgaan. Voor concrete bedrijfscases (met name goede praktijken uit binnen- en/of buitenland) wordt de impact van de meer doorgedreven connectiviteit op de werkvloer in kaart gebracht (welke uitdagingen en/of opportuniteiten stellen zich op het vlak van kwaliteit van het werk en productiviteit) en wordt bekeken hoe men met connectiviteit op de werkvloer omgaat en welk beleid hierrond wordt ontwikkeld.

Onderzoek opgevolgd door de SERV-commissie Arbeidsmarkt

► **Onderzoek m.b.t. ondernemerschap, economie en innovatiebeleid**

Valorisatieproject duurzaam bouwen in Zorg en Welzijn

Timing: mei 2017- januari 2018

Verder bouwend op vorige onderzoeken m.b.t. innovatiebeleid en duurzaam bouwen ('Open innovatie in de bouw') en innovatief en duurzaam aanbesteden, heeft de Stichting een kort valorisatieproject uitgewerkt op maat van de sectoren Welzijn en Zorg. Het project brengt een aantal inspirerende voorbeelden van 'energiebesparende' samenwerkingsmodellen in bouwprojecten in de zorg- en welzijnssector in kaart. Uit deze voorbeelden kunnen dan een aantal algemene aandachtspunten en suggesties van aanpak worden gedistilleerd.

In mei 2017 werd dit onderzoeksproject opgestart. Er worden een vijftal voorbeelden gedocumenteerd van 'energiebesparende' samenwerkingsmodellen in bouwprojecten in de zorg- en welzijnssector. Gesprekken zijn gevoerd met de gesprekspartners voor de cases (Den Bolster, Senior Living Group, Sint-Lodewijk, WZC Aalmoezenier Cuypers en OPZ Rekem).

Onderzoek opgevolgd door een aparte expertengroep

Onderzoek naar 'kleine reuzen' (small giants) in Vlaanderen

Timing: december 2018 – december 2019

Kleine reuzen (*small giants*, Burlingham) zijn bedrijven wiens strategie er niet op gericht is om zo snel mogelijk te groeien en de grootste te zijn, maar wel om bewust groots te zijn in wat ze doen. Kwaliteit op de werkvloer, kwaliteitsrelaties met cliënteel en leveranciers, kwaliteitswaarden voor de stakeholders. Daar waar snelgroeiende bedrijven onder de benaming 'gazellen' zich in het oog van de beleidsfocus bevinden, als 'stars of today's economy', blijven de kleine reuzen doorgaans meer onder de radar. Met dit onderzoek willen we in kaart brengen hoe deze bedrijfsstrategie zich concretiseert in Vlaanderen, en wat het profiel en de organisatiekenmerken zijn van deze kleine reuzen. Dit aan de hand van een reeks casestudies. We gaan ook na op welke vlakken deze bevindingen kunnen gelegd worden naast de organisatiekenmerken van 'gazellen' uit eerder onderzoek van de Stichting Innovatie & Arbeid.

Onderzoek opgevolgd door de SERV-commissie Economie

Onderzoek rond zelfstandig ondernemerschap voor personen met een arbeidshandicap

Timing: juni 2017 - mei 2018

De Stichting maakt werk van een kwantitatieve bevraging van personen met een arbeidshandicap, die als ondernemer aan de slag willen gaan of zijn (geweest) en voor ondersteuning of begeleiding bij de Vlaamse overheid hebben aangeklopt.

Voor personen met een arbeidshandicap kan ondernemerschap immers kansen bieden om werk en een werkomgeving op maat te creëren. De drempels om als persoon met een arbeidshandicap als ondernemer aan de slag te gaan, of om als ondernemer met een arbeidshandicap aan de slag te blijven, zijn evenwel groot. Vandaag is de kennis over deze drempels – in Vlaanderen - veeleer beperkt. Ook over de ervaringen met het ondersteuningsaanbod weten we weinig. Er zijn wel een aantal (kwalitatieve) inzichten beschikbaar uit literatuur, diepte-interviews en ervaringen van professionals waarop kan worden verder gebouwd.

Respondenten

- de personen die een aanvraag hebben gedaan voor een Vlaamse ondersteuningspremie voor zelfstandigen (en ev. andere bijzondere ondersteunende maatregel)
- en personen die bij GTB een beroep doen op begeleiding in functie van het opstarten van een zelfstandige activiteit of het aan de slag blijven als zelfstandige na het verwerven van een handicap of chronische aandoening.

Doelstelling onderzoek

- We willen inzicht krijgen in het profiel van deze groep (persoonskenmerken, werk/leefsituatie en recente loopbaangeschiedenis), de tevredenheid over de werk/leefsituatie, de motieven om ondernemer te willen zijn (of blijven) en de aard van de gevraagde/verkregeen ondersteuning en begeleiding. Hiervoor doen we ook een beroep op administratieve data.
- We bevragen de ervaringen van de respondenten m.b.t. de aangevraagde of verkregen ondersteuning en begeleiding en hun suggesties m.b.t. het ondersteunings- en begeleidingsaanbod dat de overheid en andere partners bieden.

- We peilen bij de respondenten naar hun ervaringen als ondernemer en hun toekomstverwachtingen.

Dit onderzoek verloopt in samenwerking met het departement Werk en Sociale Economie, VDAB, GTB en het Agentschap Innoveren & Ondernemen. Het is de bedoeling om in mei 2018 het onderzoeksrapport naar buiten te brengen. Aan de hand van een kwantitatief onderzoek zal het profiel van zelfstandige ondernemers met een arbeidshandicap en hun ervaringen en suggesties rond ondernemerschap en de ondersteunende maatregelen in kaart worden gebracht. Er wordt samengewerkt met de Antwerp Management School (prof. Bart Cambré) met betrekking tot de gegevensverzameling voor dit onderzoeksproject.

Onderzoek opgevolgd door een aparte expertengroep

Onderzoek rond digitalisering in bedrijven

Timing: februari 2018 – december 2018

De Stichting zal in 2018 een kwalitatief onderzoek opstarten bij bedrijven naar hoe zij hun businessmodel en productieprocessen vormgeven met het oog op verdere digitalisering en innovatie in het kader van de i4.0-opportunities. Speciale aandacht zal gaan naar hoe bedrijven in hun processen, samenwerking, klantenrelaties... omgaan met disruptieve trends.

De Stichting zal hiervoor casestudies uitvoeren bij kleine(re) bedrijven, aangezien bij grote(re) al verschillende studies naar de impact van digitalisering zijn gebeurd. Innovatie en gebruik van digitalisering zal in dit onderzoek ruim worden gezien: ook de relatief verborgen innovaties of verbeteringen worden meegenomen.

Centraal staat de vraag hoe nieuwe of aangepaste businessmodellen vorm krijgen bij de kleine bedrijven. Hoe zien deze businessmodellen er uit, op het vlak van:

- het productieproces en de waardencreatie;
- de producten die worden gemaakt en/of de diensten die worden geleverd en het marktsegment dat wordt bediend;
- hoe het product of de diensten tot de klant komt en welke rol de klant en zijn of haar wensen en noden in het vernieuwde businessmodel speelt;
- de samenwerkingsverbanden met andere bedrijven, kennisinstellingen en overheid;
- de omslag die wordt gemaakt in het achterliggende proces van de zaakvoering, en de rol van bestuursleden, management, aandeelhouders en familiale verbanden, ... hierin.

Verder wordt nagegaan hoe de bedrijven hun vernieuwde businessmodel vertalen naar een eigen organisatiemodel, waarbij bekeken wordt welke aanpak ze inzake arbeidsorganisatie en inzet van medewerkers hanteren.

Drempels en hefbomen op het vlak van samenwerkingsmodellen (open innovatie), financiële, juridische en privacy-aspecten, veranderende (internationale) concurrentie, HR- en competentiebeleid de generatiedynamiek bij familiale bedrijven, ... worden in kaart gebracht.

Het onderzoek zal voor meer inzichten zorgen in hoe de overheid de digitalisering in bedrijven en vooral bij KMO's nog beter kan ondersteunen.

Voor dit onderzoek wordt verder gebouwd op vroeger onderzoek over ICT & Human Capital in kmo's en op alle projecten over open innovatie.

Onderzoek opgevolgd door een aparte expertengroep

Onderzoek naar werkstress bij zelfstandige ondernemers in de horeca

Timing: januari 2018 – november 2018

De Stichting Innovatie & Arbeid zal een kwalitatief onderzoek uitvoeren in de horeca over de problematiek van werkstress bij zelfstandige ondernemers. In de horeca ligt de werkstress en werkdruk voor de ondernemers gemiddeld erg hoog. Ook de (vaak moeilijke) combinatie werk-privé krijgt bijzondere aandacht in dit onderzoeksproject.

Het onderzoek beoogt:

- meer inzicht te creëren in de problematiek van werkstress voor zelfstandige ondernemers in de horeca (ervaringen, mechanismen, contextfactoren, ... in kaart brengen);
- de oplossingsgerichte strategieën (om problemen te voorkomen/vermijden of te remediëren) in kaart te brengen die binnen deze groep gehanteerd worden;
- na te gaan welke noden er zijn naar ondersteuning, maatregelen en instrumenten, knowhow,... om werkstress en hieraan gerelateerde werkbaarheidsknelpunten aan te pakken.

Het onderzoek omvat diepte-interviews met zelfstandige ondernemers uit de horeca (10 à 20) eventueel aangevuld met één of meerdere focusgroepen. Bij de opstart van het project wordt relevant bestaand onderzoeksmateriaal doorgenomen en worden een aantal experts bevroegd. De sectorale sociale partners zijn belangrijke partners in het onderzoek.

Onderzoek opgevolgd door de SERV-commissie Arbeidsmarkt met terugkoppeling naar de commissie Economie of aparte expertengroep

■ Valorisatie-activiteiten

De Stichting Innovatie & Arbeid hecht veel belang aan een brede valorisatie van haar onderzoek. Het onderzoek wordt immers opgezet om tot concrete resultaten en toepassingen in het bedrijfsleven en op de werkvloer te kunnen bijdragen. De onderzoeksresultaten worden op een zo ruim mogelijke en praktische wijze ten dienste gesteld van sociale partners en andere belanghebbenden.

Organisaties (bedrijven, vakbonden, beroeps- en sectororganisaties, onderwijsinstellingen, e.a.) kunnen een beroep doen op de Stichting Innovatie & Arbeid ter ondersteuning van vormings sessies, cursussen, studiedagen, infovergaderingen, seminaries,... Die ondersteuning kan verschillende vormen aannemen: informatie verstrekken, input leveren voor een vormingsprogramma (actueel onderzoeksmateriaal ter beschikking stellen, inhoudelijk ondersteunen van vormingswerkers en/of kaders) of het geven van uiteenzettingen of workshops.

Vormingsmateriaal is beschikbaar op de website van de Stichting: www.serv.be/stia/vorming.

Digitaal platform 'werkbaar werk'

Timing: Vanaf 2018

Het is de bedoeling de informatie over werkbaar werk maximaal te ontsluiten. O.m. volgende acties worden hiertoe voorzien:

- Op de bestaande website werkbaarwerk.be zal de Stichting Innovatie & Arbeid alle beschikbare informatie over werkbaar werk blijvend ontsluiten. De website is een portaal waarop iedereen handvaten kan vinden om op sectoraal of organisatieniveau concreet met werkbaar werk aan de slag te gaan. Er zijn zowel tools (zoals de Toolbox werkbaar werk en de Z-card werkbaar werk met concrete suggesties) als goede praktijken terug te vinden, onder meer op basis van ESF-projecten. Op werkbaarwerk.be worden ook de resultaten van de werkbaarheidsmonitor ter beschikking gesteld via een interactieve datatool.
- Een innovatieve arbeidsorganisatie kan een belangrijke bijdrage leveren aan werkbaar werk. Kennis en instrumenten inzake innovatieve arbeidsorganisatie worden blijvend geïnventariseerd, zowel bestaand als nieuw materiaal (waaronder goede voorbeelden via cases). Dit materiaal wordt gecapteerd en breed verspreid via het digitaal platform. We denken hierbij aan de informatie die bij de Stichting Innovatie & Arbeid beschikbaar is, maar ook aan het ontsluiten van de informatie van het ESF-agentschap. Het gaat o.a. over info uit de oproep “Mensgericht ondernemen” uit het vorige ESF-programma en over info uit de oproepen “Anders organiseren”, “Innovatie door exploratie” en “Innovatie door adaptatie” uit het huidige ESF-programma. In deze ESF-oproepen worden projecten opgezet om organisaties te kantelen naar een innovatieve arbeidsorganisatie en tegelijk de kwaliteit van het werk te verbeteren. Deze goede voorbeelden kunnen inspirerend zijn voor andere organisaties.
- Om de sectorconvenants nog beter als hefboom voor werkbaar werk in te zetten, maakt de Stichting Innovatie & Arbeid via het digitaal platform werkbaarwerk.be een inspiratiemenu aan mogelijke acties met impact op werkbaar werk beschikbaar en communiceert deze actief naar de sectorconsulenten.

Noot: De sociale partners vragen dat, gelinkt aan dit digitaal platform, werk wordt gemaakt van het ontsluiten van informatie over de subsidies en maatregelen waar werknemers, werkgevers en zelfstandigen recht op hebben of gebruik van kunnen maken in het kader van werkbaar werk (bv. om hun loopbaan te ondersteunen of te versterken). De sociale partners vragen aan de overheid (Vlaams en federaal) om samen te bekijken hoe dit luik rond regelgeving en subsidies kan worden ontwikkeld en actueel gehouden en hoe de informatie op maat kan worden ontsloten.

Een ‘Train the trainer’ programma rond werkbaar werk en innovatieve arbeidsorganisatie, ter ondersteuning van de netwerkmomenten en vormingssessies bij werkgevers- en werknemersorganisaties

Timing: vanaf 2018

Om de bestaande instrumenten nog beter te promoten en kenbaar te maken, werkt het valorisatieteam van de Stichting Innovatie & Arbeid een ‘train de trainer’-programma voor de sociale partners uit. Dit programma informeert over de tools die aanwezig zijn en reikt praktisch bruikbare tips aan over hoe werkgevers, zelfstandig ondernemers en werknemers concreet aan de slag kunnen met het thema en met instrumenten als de Z-card.

De interprofessionele en sectorale sociale partners focussen via hun interne netwerkmomenten en vormingssessies in de toekomst (nog) meer op de bijdrage van een innovatieve arbeidsorganisatie aan werkbaar werk. Ze organiseren lerende netwerken met visitaties van collega-werkgevers en ervaringsuitwisseling tussen diverse stakeholders als gangmaker van vernieuwingen. Zij kunnen hiertoe aan de slag met het beschikbare materiaal dat door de SERV

en anderen blijvend wordt verzameld en ontwikkeld. Het valorisatieteam van de Stichting Innovatie & Arbeid zal, indien gewenst, bij de netwerkmomenten en vormingssessies een ondersteunende rol spelen.

Een actieve communicatiecampagne rond duurzame inzetbaarheid

Timing: vanaf 2018

De focus van deze campagne ligt bij mogelijke oplossingen ('wat werkt') en bij de zaken die werkgevers, zelfstandige ondernemers én werknemers en de overheid zelf kunnen doen op het vlak van duurzame inzetbaarheid. Gedurende een bepaalde periode worden er meerdere communicatiekanalen ingezet, dit om een breed en divers publiek te bereiken.

Ook wervende filmpjes over het belang van een innovatieve arbeidsorganisatie en werkbaar werk kunnen worden ingezet. In deze filmpjes vertellen werkgevers, werkenden en zelfstandige ondernemers zelf hoe werkbaar werk en een innovatieve arbeidsorganisatie in hun onderneming vorm krijgt. Deze filmpjes kunnen door (interprofessionele en sectorale) sociale partners en door de Stichting Innovatie & Arbeid worden gebruikt tijdens vormingssessies en netwerkmomenten.

Noot: De Stichting Innovatie & Arbeid kan samen met de SERV-studiedienst en de sociale partners inhoudelijke input leveren voor de uitwerking van de communicatiecampagne(s). Voor de communicatiecampagne(s) is niettemin wel degelijk nog steun/financiering vanuit de overheid nodig, tenzij (vooral) via de eigen kanalen van de sociale partners zou worden gewerkt. Maar ook dan dienen er voldoende middelen te worden voorzien voor het inschakelen van een extern communicatiebureau om het campagnemateriaal uit te werken en eventueel ook voor het kunnen inzetten van expertise die beschikbaar is in Nederland m.b.t het uitrollen van dergelijke campagnes.

Werkbaarheid meten, specifieke acties uitrollen en ondernemingen/sectoren hierin ondersteunen

Timing: nog te bepalen

De sociale partners willen dat er op het niveau van de ondernemingen en sectoren nog meer wordt ingezet op gerichte en specifieke acties om werkbaar werk te bevorderen. De ondernemingen en sectoren moeten hierin worden ondersteund.

Om zeer specifieke en gerichte acties en oplossingen op organisatieniveau te kunnen bepalen, is het wenselijk om eerst een meting (scan) uit te voeren. Een grondige analyse van de situatie leidt immers tot meer aangepaste en dikwijls betere oplossingen. De sociale partners zijn dus voorstander van deze werkwijze, maar deze is niet verplicht.

De scans om deze meting uit te voeren, kunnen op sectoraal niveau worden ontwikkeld (bv. door de sectorfondsen). Ook zou de Stichting Innovatie & Arbeid via een partnerschap met een academische instelling of via het inkopen van know how een algemene scan kunnen ontwikkelen die naast een basispakket (of gemeenschappelijke sokkel voor alle ondernemingen ongeacht de sector) verschillende modules bevat die kunnen worden aangepast naargelang de noden van een sector. Dit vraagt wel om de nodige financiële middelen (onder meer voor het betalen van licentierechten) en kan maar goed worden uitgerold indien er een adequaat kader voor begeleiding op de werkvloer wordt voorzien.

Noot: Voor deze actie dienen de nodige middelen vanuit de overheid te worden voorzien. Er dienen middelen te zijn voor het ondersteunen van de acties in de bedrijven en er dient een kader te zijn voor de begeleiding van de (uitwerking en uitrol van) de acties op de werkvloer. Ook is er nood aan financiering voor de ontwikkeling van een werkbaarheidsscan. Hierbij kan gedacht worden aan een samenwerking met gespecialiseerde onderzoekscentra. De Stichting kan zelf know how aanleveren bij het ontwikkelen van de scans maar heeft op dit moment geen ruimte om de scan zelf te ontwikkelen.

Vormings- en opleidingsbeleid vormgeven met focus op kortgeschoolden

Timing onderzoek naar leercultuur van de Stichting: uitbrengen rapport in januari 2018

De participatie van werkenden aan permanente vorming en opleiding dient voor de Vlaamse sociale partners te verhogen van 7% naar 15%. Er blijft een belangrijke rol voor de Vlaamse overheid en de Vlaamse sociale partners weggelegd om werkenden, waaronder vooral kortgeschoolden, te stimuleren tot participatie aan vorming en opleiding. De sociale partners en de Vlaamse Regering sloten op 11 juli 2017 het VESOC-akkoord 'Vorming en opleiding voor werkenden' waarmee ze de bakens uitzetten voor de beleidsaanpak van permanente vorming voor de middellange termijn. Door het stimuleren van een leercultuur waarin de geleerde competenties worden gevaloriseerd, hopen de sociale partners de leermogelijkheden van werkenden te vergroten en zo de werkbaarheid te verbeteren. Dit akkoord wordt verder uitgewerkt in een gezamenlijke werkgroep met de Vlaamse Regering.

De Stichting Innovatie & Arbeid brengt momenteel inspirerende voorbeelden van leercultuur en leertrajecten in grote ondernemingen en KMO's in kaart (in de sectoren hout, voeding, elektriciteit), met specifieke aandacht voor kortgeschoolden. Het onderzoek wordt afgerond in december 2017. Dit onderzoek zal ter inspiratie dienen bij het opzetten van proefprojecten.

Valorisatie gegevens werkbaarheidsmonitor naar buiten uit en aanpak van de toolkit

De Toolkit www.werkbaarwerk.be zal verder worden aangevuld en geactualiseerd en de verspreiding van de 'Z-card' verder gepromoot. Voor dit punt verwijzen we ook naar de verdere uitbouw van het digitaal platform werkbaar werk (zie hoger).

Op vraag van derden en sociale partners zullen ook in 2018 en verder op regelmatige basis gegevens op maat, op basis van de werkbaarheidsmonitor, worden aangeleverd aan derden.

De Stichting zal opnieuw verschillende vormen over werkbaarheid organiseren op basis van vragen van sociale partners en derden (opleidingen vakbondsafgevaardigden en/of secretarissen, preventieadviseurs, HR-managers, opleidingsverantwoordelijken, kmo's, sectorfondsen, sectorconsulenten, docenten/studenten van universiteiten en hogescholen, ...).

De databank van de werkbaarheidsmonitor (microdata) wordt ook in 2018 en verder beschikbaar gesteld voor andere onderzoeksinstellingen en onderzoekers.

Overleg en kennisdeling met de externe preventiediensten

Timing: Vanaf 2018

De Vlaamse sociale partners zijn vragende partij om binnen de schoot van de SERV in gesprek te gaan met de externe preventiediensten, mogelijks door middel van een jaarlijkse rondetafel.

Dit overleg biedt de sociale partners de mogelijkheid om de vinger aan de pols te houden met het oog op het evalueren en indien nodig bijsturen van het actieplan werkbaar werk. Onder meer op het vlak van het inzetten van werkbaarheidsscans en het ondersteunen van actiegerichte projecten op organisatieniveau kan dit overleg als klankbord dienen en kunnen eventueel partnerschappen worden uitgebouwd.

De SERV-studiedienst zal in samenspraak met de commissie Arbeidsmarkt van de SERV de organisatie van de rondetafel met de externe preventiediensten uitwerken en de Stichting Innovatie & Arbeid zal hierbij de nodige inhoudelijke ondersteuning bieden.

Deel 3: Autonome commissies

1. Commissie Diversiteit

Situering

De Commissie Diversiteit bij de SERV behandelt de evenredige vertegenwoordiging van kansengroepen in het sociaal-economische leven. De sociale partners formuleren er samen met het Gebruikersoverleg Handicap en Arbeid en het Minderhedenforum adviezen over evenredige arbeidsdeelname, diversiteit en gelijke behandeling. Dit werkprogramma van de Commissie Diversiteit bevat een overzicht van de te verwachten adviezen op vraag en de geplande adviezen op eigen initiatief. De commissie voorziet ook enige ad hoc ruimte om met een advies op eigen initiatief in te kunnen spelen op de actualiteit. Bij relevante adviesvragen aan de SERV die handelen over arbeidsmarkt of onderwijs kunnen insteken vanuit de kansengroepen vertegenwoordigd binnen de Commissie Diversiteit worden voorzien. De Commissie Diversiteit wenst ook de nodige aandacht te besteden aan de opvolging van de eigen adviezen. Tot slot bevat het werkprogramma een lijst van belangrijke op te volgen thema's.

Adviezen op vraag

- Gelijkekansen- en Diversiteitsplan 2019
- Actualisatie Horizontaal Integratiebeleidsplan, inclusief visietekst taalbeleid voor de Vlaamse overheid
- Voorontwerp van decreet tot wijziging van artikel 6 van het decreet houdende de machtiging tot oprichting van EVA Toegankelijk Vlaanderen

Adviezen op eigen initiatief

- **Laaggeschoolde vrouwen met een migratieachtergrond op de Vlaamse arbeidsmarkt:** In het najaar 2017 startten we de advisering rond dit thema met een hoorzitting. De focus ligt op laaggeschoolde vrouwen met een migratie-achtergrond. Met dit advies wil de commissie bijdragen aan een hogere en duurzame arbeidsmarktparticipatie van laaggeschoolde vrouwen met een migratie-achtergrond door het uittekenen van een aantal krijtlijnen voor een algemene visie van beleid naar deze groep en een aantal concrete aanbevelingen. Ook het thema ondernemerschap bij deze groep wordt mee opgenomen in het advies.
- **Actielijst personen met een migratieachtergrond:** De 'actielijst allochtonen' dateert van februari 2011. Een actualisering van het advies biedt de kans om een aantal thema's (opnieuw) op te pikken en op de politieke agenda te zetten. Het VIONA-onderzoek rond kritische succesfactoren in het activeringsbeleid naar mensen met een vreemde herkomst, de socio-economische monitor arbeidsmarkt en origine kan hierbij een belangrijk instrument zijn.
- **Duurzaam ondernemerschap bij kansengroepen:** De Commissie Diversiteit wil dieper ingaan op mogelijkheden en moeilijkheden binnen ondernemerschap en bij het zetten van stappen naar ondernemerschap voor personen uit de kansengroepen. Onder meer op vraag

van de Commissie Diversiteit⁴ voert de Stichting Innovatie & Arbeid momenteel een onderzoek naar ondernemerschap bij personen met een arbeidshandicap. Op basis van een enquête en interviews worden de kansen en moeilijkheden van ondernemerschap en de (nood aan) ondersteunings- en begeleidingsmaatregelen daarbij voor deze groep in kaart gebracht. Dit onderzoek wordt in juni 2018 afgerond met een eindrapport en kan een belangrijke input vormen voor het advies op eigen initiatief.

- ▀ **Werkbaar werk voor personen met een arbeidshandicap:** kort advies naar aanleiding van de analyse van gegevens van de werkbaarheidsmonitor 2016 voor personen met een arbeidshandicap (voorzien in september 2018).⁵
- ▀ **Diversiteit binnen het onderwijspersoneel** (onderwijzend, technisch en omkaderingspersoneel).

Insteken bij SERV-adviezen inzake arbeidsmarkt en onderwijs

Bij relevante adviesvragen aan de SERV rond arbeidsmarkt en/of onderwijs kan er een insteek worden voorzien vanuit de kansengroepen vertegenwoordigd binnen de Commissie Diversiteit.

Opvolging adviezen, overleg en onderzoek

- ▀ **Advies tewerkstelling van kansengroepen bij lokale besturen in Vlaanderen:** Ter opvolging van dit advies op eigen initiatief, dat de Commissie Diversiteit op 8 juni 2017 publiceerde, en met het oog op de lokale verkiezingen in 2018, organiseert de Commissie Diversiteit in het voorjaar van 2018 een ronde tafel (o.a. met Diverscity) rond dit thema. De bedoeling is dat op basis van cijfers uit de nieuwe versie van de stadmonitor en de gemeentemonitor (die gepubliceerd worden in het voorjaar van 2018) een aanvulling/evaluatie kan gebeuren van de aanbevelingen uit het advies.
- ▀ **Raad rond advies laaggeschoolde vrouwen met een migratieachtergrond:** In 2018 organiseert de Commissie Diversiteit een open raad rond het advies 'Laaggeschoolde vrouwen met een migratie-achtergrond'.
- ▀ **Engagementsverklaring bij advies 'actielijst arbeidsbeperking 2020':** De opvolging van de engagementsverklaring gebeurt via de vesoc-werkgroep. Dit werd reeds een eerste maal geagendeerd op 13 september 2017. Daarnaast zal de Commissie Diversiteit bij elke adviesvraag en advies op eigen initiatief nagaan of de huidige situatie en aanbevelingen stroken met de engagementsverklaring. Onder andere in het advies 'Uitvoering van het VN-verdrag voor personen met een handicap' werd sterk voortgebouwd op het advies en de engagementsverklaring.
- ▀ **(Her)activering van personen met een arbeidshandicap:** In navolging van het advies over inactiviteitsvallen en het advies 'personen met psychische problemen op de arbeidsmarkt' volgend we dit thema verder op. We organiseren in 2018 een ronde tafel met de dienstverleners om te bekijken welke drempels er zijn. Ook het VIONA-onderzoek 'activering uit arbeidsongeschiktheid' en het rapport van KBS 'werkhervatting na arbeidsongeschiktheid/invaliditeit' kunnen hierbij een belangrijk instrument zijn. Later kan er

⁴ Advies werkbaar werk voor personen met een arbeidshandicap – 26 oktober 2015
http://www.serv.be/sites/default/files/documenten/COMD_DIV_20151026_Werkbaarwerk_pmah_ADV.pdf

⁵ Gelijkaardig aan het advies over de gegevens van de werkbaarheidsmonitor 2013:
http://www.serv.be/sites/default/files/documenten/COMD_DIV_20151026_Werkbaarwerk_pmah_ADV.pdf

aan de hand van de actielijst arbeidsbeperking bekeken worden of er een actualisering mogelijk is van een aantal acties m.b.t. dit onderwerp.

- **Monitoring tewerkstelling van kansengroepen:** De Commissie Diversiteit vindt het belangrijk om betrokken te worden bij het opzetten van een structurele monitoring van tewerkstelling van kansengroepen door de Vlaamse Statistische Autoriteit. De commissie wil in 2018 starten met het organiseren van een ronde tafel over deze thematiek.

Op te volgen thema's

- ABAD
- Horizontaal gelijkekansen beleidsplan
- Evenredige arbeidsdeelname in het onderwijs (bij onderwijzend, technisch en omkaderingspersoneel)
- Discriminatie op de arbeidsmarkt (op vraag van klanten, op de werkvloer, ...): met focus op een tweesporenbeleid van stimulering (preventie, sensibilisering, ...) en handhaving (efficiënte controles, kordaat optreden bij manifeste overtredingen, ...)
- Loopbaanbeleid voor kansengroepen: met oog voor ontwikkelen van horizontale en verticale loopbanen
- Vluchtelingen
- Diversiteit in overheidsopdrachten
- Neutraliteit in handelen
- Redelijke aanpassingen: goede praktijken en praktische uitwerking van redelijke aanpassingen in werksituaties; preventie ervan door focus op design for all.
- Bereik kansengroepen in tewerkstellingsmaatregelen en loopbaanbeleid (o.a. de voorziene halfjaarlijkse rapportering door het departement WSE)
- Monitoring en definities kansengroepen
- Loopbaanbeleid voor nieuwkomers
- Ondernemerschap bij kansengroepen
- Taalbeleid
- Competentiebeleid
- Aansluiting inburgering/arbeidsmarkt
- Inburgering en integratiebeleid
- Inhoudelijk kader sectorconvenants
- Werkbaar werk bij werknemers met een arbeidshandicap
- ...

2. Commissie Sociale Economie

Situering

In dit werkprogramma van de Commissie Sociale Economie worden de thema's opgelijst die het voorwerp zijn van overleg in de periode januari 2018 t.e.m. december 2018.

Dit werkprogramma heeft een rollend karakter. Dat wil zeggen dat:

- overlegthema's kunnen worden toegevoegd of uitgesteld in functie van de dynamiek van het beleidsproces - en dus de nood aan of vraag naar overleg over beleidsthema's die op een gegeven moment de beleidsagenda domineren;
- het mogelijk is dat thema's doorheen het werkjaar worden opgesplitst;
- de Commissie Sociale Economie op ad hoc basis zou kunnen samenwerken met de (Commissie Arbeidsmarkt van de) SERV met het oog op advisering.

Overlegthema's

■ **Maatwerk**

- Opvolging regelgeving en inwerkingtreding van het 'collectief maatwerk'
- Uitwerking 'individueel maatwerk'

De Commissie Sociale Economie plant een hoorzitting (stavanja door het kabinet: toelichting bij impactanalyses en geplande invulling van het individueel maatwerk, toelichting bij de situatie in Nederland (participatiewet), informele uitwisseling van standpunten).

■ **Werk- en zorgtrajecten**

- Opvolging BVR tot uitvoering van activeringstrajecten en arbeidsmatige activiteiten.
De Commissie Sociale Economie vraagt een toelichting aan DWSE bij de nota die wordt opgesteld naar aanleiding van het SERV-advies van 20 november 2017 inzake a) de ratio achter het gesimuleerde budget voor begeleiding in activeringstrajecten en arbeidsmatige activiteiten alsook over de besteding van het budget sociale economie en b) de omvang en samenstelling van de volledige doelgroep (ook de groep die niet bekend is bij de VDAB).
- Opvolging regelgeving binnen sociale economie. Met de nieuwe maatwerkregelgeving die in werking treedt op 1 januari 2019 zal namelijk ook het arbeidszorgkader in de sociale economie aangepast worden. Het is de ambitie om dit maximaal te aligneren op de activeringstrajecten.
De Commissie Sociale Economie plant een hoorzitting met het kabinet, DWSE en VDAB over de concrete invulling hiervan.

■ **Lokale Diensteneconomie**

Opvolging van de impact van belangrijke wijzigingen in het beleid, zoals de hervorming van de SINE-maatregel, ICF-screening,...

■ **De plaats van sociale economie in het 'arbeidscontinuüm' en de verhouding t.o.v. andere beleidsmaatregelen.**

Situering van de van sociale economie ten opzichte van andere maatregelen zoals bijvoorbeeld wijk-werken, tijdelijk werkervaring, e.d.; hoe zijn deze op elkaar afgestemd?

■ **Coöperatieve ontwikkeling in Vlaanderen**

Andere werkzaamheden

■ **Toekomstvisie (nota)**

De Commissie Sociale Economie plant in het voorjaar van 2018 een rondetafelgesprek met belangrijke stakeholders en experts; Wat is hun toekomstvisie? Wat loopt goed en waar kan het beter?

De bedoeling is om een inspiratiessessie te organiseren met bijvoorbeeld academici, personen uit het werkveld (SE-onderneming, sociaal ondernemer in de reguliere economie), toelichting bij de ESF-proeftuinen rond samenwerking tussen reguliere- en sociale economie, toelichting bij de klacht van ABSU en BFG bij de Europese Commissie, inspiratie uit Wallonië en Nederland, ...

■ **Werkbezoeken**

- Bilaterale bezoeken (voorzitter en secretariaat) bij alle leden
- Bezoek aan SE-onderneming/sociale ondernemer in de reguliere economie/een coöperatieve/...

3. Adviescommissie Economische migratie

Situering

Het overleg en de advisering over het thema economische migratie gebeurt sinds september 2017 niet langer door de SERV maar door de Adviescommissie Economische migratie, opgericht bij decreet van 23 december 2016 houdende de implementatie van de zesde staatshervorming en houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie⁶.

Advies- en overlegthema's

- Uitvoeringssamenwerkingsakkoord Gecombineerde vergunning
- BVR Gecombineerde vergunning
- BVR betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op tewerkstelling als seizoenarbeider
- BVR implementatie richtlijn betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen in het kader van een overplaatsing binnen een onderneming
- Omzetten Wet betreffende de uitoefening van de zelfstandige beroepsactiviteiten der vreemdelingen in decreet.
- BVR implementatie richtlijn Europese blauwe kaart
- BVR implementatie richtlijn betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van derdelanders met het oog op onderzoek, studie, stages, vrijwilligerswerk, scholierenuitwisseling, educatieve projecten of au-pairactiviteiten

⁶ Zie tevens het Besluit van de Vlaamse Regering van 8 september 2017 betreffende de samenstelling, de werking en de opdrachten van de Adviescommissie voor Economische Migratie en betreffende de mandaten van de Raad voor Economisch Onderzoek inzake Vreemdelingen.

Bijlage: Taken en opdrachten van de SERV

De SERV functioneert volgens het SERV-decreet als **strategische adviesraad** (SAR) voor de beleidsdomeinen en beleidsvelden:

- Algemeen Regeringsbeleid
- Gelijkekansen- en integratiebeleid
- Werk
- Sociale Economie
- Economie
- Energie

De SERV heeft een ruime adviesbevoegdheid op deze terreinen. Bovendien is de Vlaamse regering verplicht de SERV om advies te vragen over voorontwerpen van decreet op deze terreinen en over strategische uitvoeringsbesluiten (basisuitvoeringsbesluiten).

Voor het beleidsdomein “Financiën en Begroting” is de SERV geen SAR, maar is de advisering over het begrotingsbeleid van de Vlaamse gemeenschap een expliciete **decretale opdracht** van de SERV.

Vanuit zijn **overlegfunctie** is de SERV er bovendien toe gehouden om met bijzondere aandacht voor de sociaaleconomische dimensie de overige beleidsdomeinen op te volgen. Het SERV-decreet verplicht de Vlaamse regering overigens om het standpunt van de SERV te vragen over

1. alle voorontwerpen van decreet die een sociaaleconomische dimensie hebben, uitgezonderd de voorontwerpen betreffende de begrotingen van de Vlaamse Gemeenschap en de voorontwerpen van decreet die aan de Raad worden voorgelegd ingevolge artikel 20;
2. alle voorontwerpen van decreet houdende oprichting, afschaffing of wijziging van bevoegdheden van instellingen waarvan de opdracht een sociaaleconomische dimensie heeft en die onder de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest of van de Vlaamse Gemeenschap ressorteren, uitgezonderd de voorontwerpen van decreet die aan de Raad worden voorgelegd ingevolge artikel 20;
3. alle voorontwerpen van wet of van koninklijk besluit die een sociaaleconomische dimensie hebben en waarvoor met toepassing van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen het akkoord van de Vlaamse Regering is vereist.

De SERV verzorgt in het kader van zijn overlegfunctie tevens het secretariaat van het Vlaams Economisch Sociaal Overleg Comité (**VESOC**), het tripartiete overleg tussen werkgevers, werknemers en Vlaamse Regering. Binnen de SERV is er ook een stuurgroep Internationaal, die belast is met de organisatie van overleg- en uitwisselingsinitiatieven met sociale partners, sociaal-economische raden en overleginstanties in andere landen (**internationale werking**).

Naast zijn functie als adviesraad en als overlegorgaan heeft de SERV nog **andere decretale opdrachten** waarover de Raad en het dagelijks bestuur van de SERV zeggenschap hebben. Het betreft vooral het onderzoek in de **Stichting Innovatie & Arbeid**.

Verder hebben verschillende **autonome commissies en raden** een plaats *bij* de SERV:

- Commissie Diversiteit
- Commissie Sociale Economie
- Adviescommissie Economische Migratie

- Sectorale Commissies (hout & bouw, metaal- en technologische industrie, textiel & confectie, welzijns- & gezondheidszorg, toerisme, goederenvervoer)
- Begeleidingscommissie Pendelfonds
- Vlaamse Havencommissie
- Vlaamse Luchthavencommissie
- MORA
- SAR WGG
- SALV

De onderstaande tabel bevat een overzicht van de interne **SERV-Commissies**. SERV-Commissies bestaan uit deskundigen van de sociale partners en worden belast met de voorbereiding voor de Raad van adviezen en eigen initiatieven die zich op het werkterrein van die Commissie bevinden. Wanneer nodig kan een Commissie ad-hoc worden opgericht, met een duidelijk afgeijnde en tijdelijke opdracht. Daarnaast is er ook **VESOC** waarvan de SERV het secretariaat waarneemt.

Interne SERV-Commissies	Werkterreinen ⁷
Commissie Horizontaal Beleid SERV_HOR	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Algemeen regeringsbeleid ▪ Horizontale thema's ▪ Werking overheid ▪ Betere regelgeving ▪ Duurzame ontwikkeling ▪ Binnenlands bestuur ▪ Stedelijk beleid
Commissie Arbeidsmarkt SERV_ARB	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Werk ▪ Sociale Economie⁸ ▪ Sociaal-economisch streekoverleg⁹ ▪ Inburgering, integratie en gelijke kansen¹⁰
Commissie Onderwijs SERV_OND	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onderwijs ▪ Aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt
Commissie Economie SERV_ECO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Economie ▪ Innovatie, onderzoek en ontwikkeling ▪ Internationale economie ▪ Economisch overheidsinstrumentarium ▪ Overheidsinvesteringen ▪ Sociaal-economisch streekoverleg¹¹
Commissie Energie en Omgevingsbeleid SERV_ENO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Energie ▪ Water ▪ Leefmilieu ▪ Ruimtelijke ordening
Commissie Begroting en Fiscaliteit SERV_BFO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Begroting en Financiën ▪ Algemeen Fiscaal Beleid ▪ Alternatieve financiering (fondsen, heffingen, TPF, PPS ...) ▪ Woonbonus / Woonfiscaliteit
Commissie Sociale Bescherming SERV_VSB	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vlaamse Sociale Bescherming (zorgverzekering, kindpremie, maximumfactuur thuiszorg, hospitalisatieverzekering,..) ▪ Alle thema's die ingevolge de 6e staatshervorming naar de deelgebieden worden overgeheveld, voor zover ze betrekking hebben "uitkeringen/tegemoetkomingen" binnen elementen van sociale zekerheid of sociale bijstand¹² ▪ Structuren en beheer Sociale Bescherming ▪ Welzijn, Volksgezondheid, Gezin (vnl. procedureel) ▪ Armoede

⁷ Voor de behandeling van eventuele adviesvragen in beleidsvelden zoals media, mobiliteit, openbare werken, cultuur, sport, buitenlands beleid, landbouw, toerisme, woonbeleid enz. wordt er een "gedragsrichtlijn" opgemaakt. Die gedragsrichtlijn maakt het duidelijk of (ja/nee) en hoe (schriftelijk, verwijzen naar SAR, aansluiten bij SAR...) adviesvragen in deze beleidsvelden worden behandeld. Als een dergelijke adviesvraag wordt behandeld, kan die worden toegewezen aan een vaste SERV-Commissie of kan een ad hoc commissie worden opgericht.

⁸ Af te stemmen met de (autonome) Commissie Sociale Economie

⁹ Samen met SERV-Commissie Economie

¹⁰ Af te stemmen met de (autonome) Commissie Diversiteit

¹¹ Samen met SERV-Commissie Arbeidsmarkt

¹² In principe zal de commissie VSB zich inhoudelijk niet buigen over de bevoegdheden met betrekking tot het luik "voorzieningen" (rusthuizen, RVT, centra voor kortverblijf, centra voor dagverzorging, voorzieningen geestelijke gezondheidszorg, geriatrische en gespecialiseerde ziekenhuizen, mobiliteitshulpmiddelen, preventie en organisatie van de eerste lijn) die ingevolge de 6e staatshervorming werden overgeheveld. Voor deze aangelegenheden zullen de SERV-partners conform de gedragsrichtlijn met de SAR WGG hun standpunt formuleren binnen de SAR WGG. Uitzondering hierop vormt de opvolging van het FCUD gezien band met kinderopvang.